

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
"Şahdağ" da
istirahət
neçəyə
başə gəlir?
yazısı səh.15-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 20 dekabr 2023-cü il Çərşənbə № 229 (8365) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Prezident seçisinə xaricdən müdaxilə təhlükəsi

Ekspert: "Qərb institutlarının prezident seçkisi ilə bağlı rəyi artıq hazırdır"

yazısı səh.6-da

Deputatdan Əli İnsanova təqdir

yazısı səh.5-də

Ən çox bu rayonlarda erkən evlilik var

yazısı səh.3-də

Elçibəyin qardaşı oğlu: "Bunu danmaq allahsızlıq olar..."

yazısı səh.5-də

Erməni kilsəsi sülh sazişinə qarşı - keşişlər revanşa hazırlaşır

yazısı səh.4-də

Pnevmoniyadan vəfat edən nazir müavini kim idi?

yazısı səh.6-da

ABŞ səfiri Prezidentin qəbulunu gözləyir - yubanmanın səbəbləri

yazısı səh.8-də

ATƏT-in seçki müşahidəçiləri Bakıda - iqtidar onları niyə çağırır?

yazısı səh.9-da

İngilis dili ilə bağlı hesabatda Azərbaycan niyə sonuncudur?

yazısı səh.10-da

"Buradan tank keçdi" xəbərini yayanları hansı cəza gözləyir?

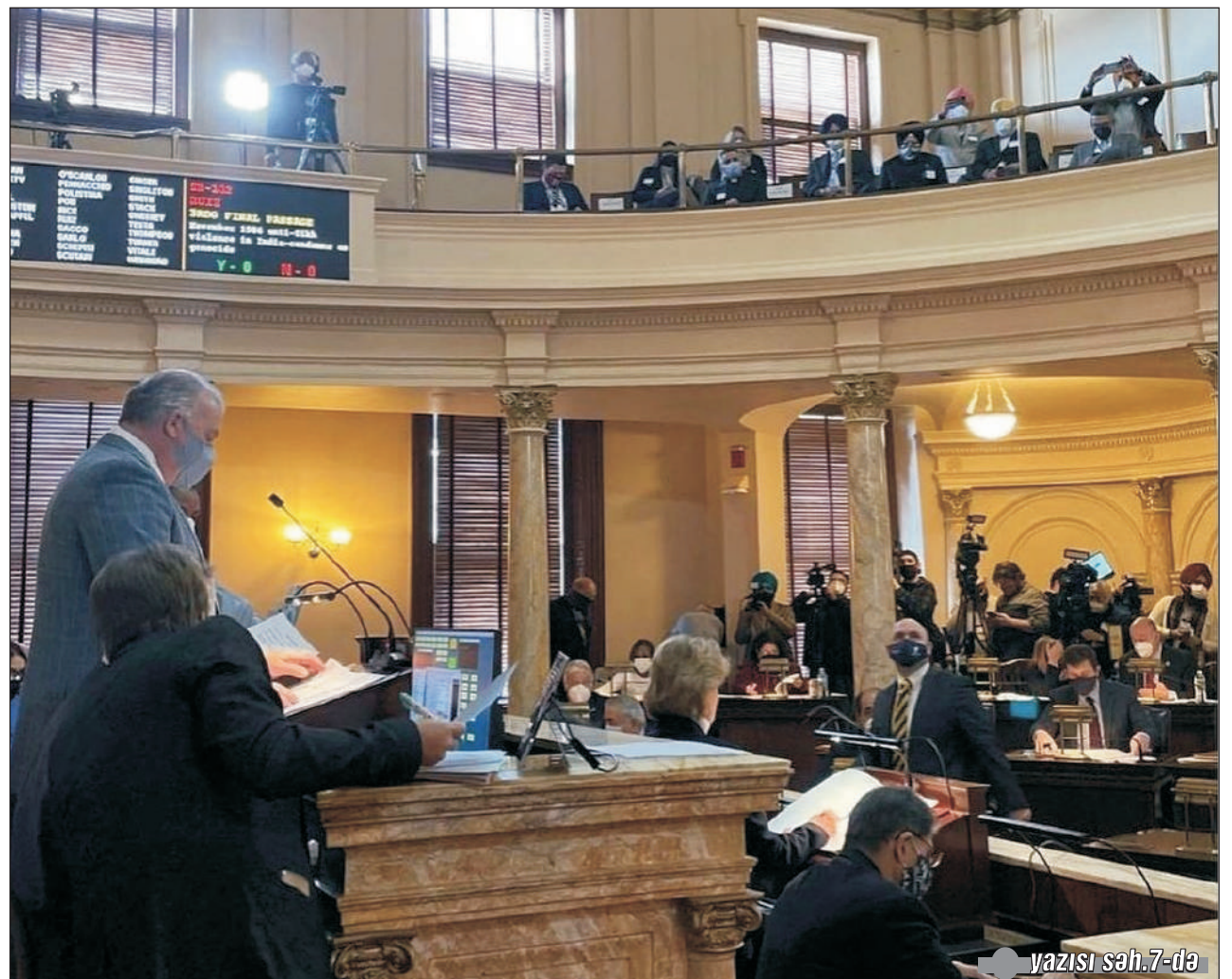
yazısı səh.2-də

İrəvan "bomba"nın açarını 2036-dək Rusiyaya verdi

yazısı səh.12-də

NYU CERSİ ŞTATI AZƏRBAYCANA QARŞI - N4107 QANUN LAYİHƏSİNDƏ NƏLƏR VAR?

Ştatin demokrat senatoru Endryu Tsvikerin hazırladığı Bakıya qarşı sanksiyaların tətbiqini nəzərdə tutan sənədin müzakirəsi gözlənilir; işin içində erməni lobbisinin və milyarderlərin barmağı var

yazısı səh.7-də

Epideymiya təhlükəsi - qızılca vaksini gətirilir, reanimasiyalar hazırdır

Rəsmilər "ölkədə epidemioloji durum stabildir, narahatlığa heç bir əsas yoxdur" deyirlər, amma...

yazısı səh.3-də

Tomas de Vaal:
"Bu qərar bir nəfərdən - Prezident Əliyevdən asılıdır"

yazısı səh.5-də

Misir Mərdanov:
"İnanmıram ki, həyatda düşmənim olsun..."

yazısı səh.13-də

Vidadi Zeynalovun ailəsi
45 milyonluq əmlakı geri istəyir - siyahı

yazısı səh.13-də

AMEA-nın professoru məhkəmə zalından həbsə getdi

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının professoru, Beynəlxalq Terrorçuluğa və Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Mərkəzinin keçmiş direktoru Rövşən Novruz oğlu Vəliyevin cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi yekunlaşıb.

APA xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Səbuhi Hüseynovun sədrliyi ilə keçirilən iclasda hökm elan edilib.

Hökmə əsasən, təqsirləndirilən Rövşən Vəliyev 6 il azadlıqdan məhrum edilib. O, məhkəmə zalında həbs edilib.

Ona Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2 (dələduzluq - külli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə) maddəsi ilə ittiham edilib.

Qeyd edək ki, ittihamla görə R.Vəliyev dələduzluq yolu ilə 80 min manatdan çox pulu ələ keçirib.

Xatırladaq ki, Rövşən Vəliyev 2007-ci ildə də dələduzluq, mənimləmə ittihamı ilə həbs olunmuşdu.

“Sağlamlığı sıfırdır” - Aqşin Bəbirovun anası

Dekabrın 7-də Azərbaycan və Ermənistan arasında qarşılıqlı etimad tədbiri kimi saxlanılan hərbiçilərin azad edilməsi barədə razılıq əldə olundu. Dekabrın 13-də isə Azərbaycan-Ermənistan sərhədinin Qazax rayonu istiqamətində hərbi qulluqların qarşılıqlı şəkildə dəyişdirilməsi prosesi həyata keçirildi.

Nəticədə Azərbaycan Ordusunun Ermənistanda saxlanılan hərbi qulluqları - Hüseyn Axundov və Aqşin Bəbirov ölkəmizə təhvil verildi.

Bəs indi onların sağlq durumu necədir?

Hüseyn Axundovun anası Şəlalə Axundova oğlunun sağlq durumunun yaxşı olduğunu bildirib:

“Hüseynin sağlamlıq vəziyyəti normaldır. Hökumət özү onun müayinə və müalicəsi ilə maraqlanır. Müayinələr davam edir. Proses tam yekunlaşıqdan sonra dəqiq nəse demək mümkün olacaq”.

Aqşin Bəbirovun anası Dürdanə Bəbirova isə oğlunun psixoloji durumunun normal olmadığını söyləyib: “Oğlumu dövlət qurumları müalicə edəcək. Göndəriblər ki, get, kompüter tomoqrafiyası çəkdir, sənədinə getir. Aqşinin qabırğaları, ayaqları ağrıyır. Ümumiyyətlə, harasına əl vurursa, ağrıyır. KT-dən sonra sağlq durumunun nə olduğu bilinəcək. Amma halı normal deyil. Sağlamlığı sıfırdır”.

Hansı ölkələr

Azərbaycandan neft alır?

2023-cü ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycandan 15 milyard 99,9 milyon dollarlıq xam neft və xam neft məhsulu ixrac olunub. Novator.az bildirir ki, Dövlət Gömrük Komitəsi ixrac ünvanlarını statistik dəyərə görə belə sıralayıb: İtaliya, İsrail, Hindistan, Almaniya, İspaniya, Çexiya, Türkiyə, Xorvatiya, Böyük Britaniya, Yunanıstan, İrlandiya, Vyetnam, Rumıniya, Portuqaliya, Avstriya, İndoneziya, Fransa, Sinqapur, Tunis, Malayziya, Avstraliya, Tailand.

Dekabrın 19-da “AzəriLayt” markalı Azərbaycan neftinin bareli 83,26 dollara satılır.

2023-cü ilin dövlət büdcəsində bir barel neft 60 dollardan götürülüb. “AzəriLayt” yanvara 87,99, fevrala 87,53, marta 85,01, aprele 81,88, mayı 79,04, iyuna 75,05, iyula 78,85, avqusta 89,27, sentyabra 91,43, oktyabra 97,77, noyabra 91,39, dekabra 84,57 dollarla başlayıb.

Gündəlik xam neft hasilatı yanvarda 533 min barel, fevralda 531 min barel, martda 515 min barel, apreldə 512 barel, may və iyunu 500 min barel, iyulda 499 min barel, avqustda 498 min barel, sentyabrda 491 min barel, oktyabrda 489 min barel, noyabrda 492 min barel göstərilir.

Beynəlxalq razılaşma 2023-cü il üçün gündəlik hasilat həddini 684 min barel, 2024-cü il üçün 551 min barel müəyyən edib.

“Buradan tank keçdi” xəbərini yayanları hansı cəza gözləyir?

Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin şəxsi heyətinin, hərbi silah, sursat və ya hərbi texnikanın hərəkəti, yaxud dislokasiyası haqqında məlumatları yaymaya görə cinayət məsuliyyəti müəyyənəlsin.

Bu, Milli Məclisin son iclasında müzakirəyə çıxarılan Cinayət Məcəlləsinə əlavə edilməsi təklif edilən yeni -284-2 maddəsində əksini tapıb.

Qanun layihəsi səsverməyə çıxarılaraq birinci oxunuşda qəbul edilib.

Layihəyə əsasən, Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin şəxsi heyətinin, hərbi silah, sursat və ya hərbi texnikanın hərəkəti, yaxud dislokasiyası haqqında məlumatları yayma, müharibə vaxtı və ya döyüş şəraitində törədildikdə və bu

məcəllənin 274-cü (Dövlətə xəyanət), 276-cı (Casusluq) və ya 284-cü (Dövlət sirrini yayma) maddələrində nəzərdə tutulmuş əməllərin əlamətləri olmadıqda - 3 ildən 6 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılacaq.

Eyni əməllər ağır nəticələrə səbəb olduqda 5 ildən 8 ilədək azadlıqdan məhrumetmə ilə cəzalandırılacaq.

Azərbaycanda qadınlar niyə kişilərdən az məvacib alır?

Dövlət orqanlarında və onların sisteminə 2022-ci ildə rəhbər vəzifələrdə çalışan qadınların sayında əhəmiyyətli dəyişiklik baş verəməyib.

Milli Məclisin plenar iclasında Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova belə deyib.

Ali Məhkəmənin 38 hakiminə 4-ü, apelyasiya instansiyası məhkəmələrinin 125 hakiminə 18-i, 1-ci instansiya məhkəmələrinin 384 hakiminə 89-u (cəmi hakimlərin sayı 547, o cümlədən qadınlar 111) qadın olub. Keçən illə müqayisədə prokuror qadınların sayında artım müşahidə olunur. Eyni zamanda səfir və konsulluqlarda çalışan xanımların sayında müəyyən dəyişikliklər olub. Amma bildirim ki, qadınların əmək haqları kişilərin əmək haqlarından aşağıdır”.

İbtidai sinif müəllimləri ixtisara düşə bilər

“Məktəblərdə müəllimlərin sayı çoxdur”. Bunu elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev deyib. O bildirib ki, təhsil sistemində müəllimlərin sayı lazım olandan çoxdur: “Elə orta məktəblər var ki, orada 4 ibtidai sinifdə 28-30 müəllim işləyir”.

Maraqlıdır, müəllimlərin sayının çox olması gələcəkdə onların ixtisar olunmasına səbəb ola biləcəkmə?

Təhsil eksperti Sona Məmmədova “Bakı-xəbər”ə açıqlamasında qeyd edib ki, son dövrlər ibtidai sinif müəllimlərinin sayı kifayət qədər artıb: “1990-cı illərdən sonra müxtəlif fənn müəllimləri arasında ixtisas dəyişməyə, ibtidai sinif müəllimliyinə maraq çoxaldı. Həmin dövrdə başqa fənn müəllimləri ixtisaslarını dəyişərək ibtidai siniflərdə dərs deməyə başladılar. Digər bir səbəb isə planlaşdırmada olan qüsurlardan irəli gəlir. Yeni düzgün şəkildə planlaşdırma aparmaq lazımdır. Biz bilməliyik ki, növbəti 5 ildə hansı fəndən müəllimlərə daha çox ehtiyac olacaq. Bu ehtiyacı müəyyən etdikdən sonra universitetlərə sosial sifariş verilməlidir. Həmin sifariş siyahısında növbəti mərhələdə nə qədər ibtidai sinif, fizika, kimya, coğrafiya müəlliminə yer ayrılmalı olduğu qeyd edilməlidir. Amma təəssüf ki, bizdə bu sistem yoxdur”.

Naxçıvana saxta dollar gətirənlər tutuldu

Daxili işlər orqanlarının əməkdaşları ölkənin maliyyə sisteminə ciddi təhlükə yaradan saxta pulların hazırlanması və dövriyyəyə buraxılmasının qarşısının alınması istiqamətində əməliyyat tədbiri həyata keçirib.

Naxçıvan DİN-nin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, keçirilmiş kompleks əməliyyat tədbirləri nəticəsində ölkə ərazisinə saxta dollar əsginaslarını gizli yollarla gətirən dəstə zərərsizləşdirilib.

Həmin şəxslər saxlanılan zaman onların üzərindən 10 000 (on min) saxta ABŞ dolları götürülərək istintaqa təqdim edilib. Dəstənin digər üzvlərinin ifşası istiqamətində əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

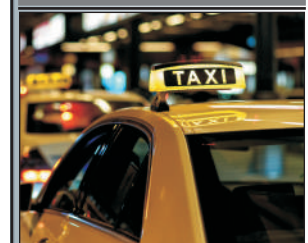

Sabah Tofiq Yaqublunun apelyasiya şikayətinə baxılacaq

Dekabrın 21-də Bakı Apelyasiya Məhkəməsi Müsavat Partiyasının və Demokratik Qüvvələrin Milli Şurasının Koordinasiya Mərkəzinin üzvü Tofiq Yaqublunun həbsinə dair apelyasiya şikayətinə baxacaq. Bu barədə “Turan”-a onun qızı Nigar Həzi bildirib.

Dekabrın 15-də Nərimanov Rayon Məhkəməsi Yaqublunu dələduzluq və sənədlərin saxtalaşdırılması ittihamı ilə 4 ay müddətinə həbs edib. Vəkil Nemət Kərimli jurnalistlərə bildirib ki, istintaq hesab edir ki, Yaqublu azadlığa çıxsa, “istintaqa mane ola və gizlənə bilər”.

Yaqublu ittihamları qəbul etmir. İstintaq Yaqublunu qanunsuz immiqrasiyanın təşkilatı məqsədilə saxta sənədlər hazırlamaqda ittiham edir.

Bakıda taksi qiymətləri bahalaşdı

“Bolt” taksi şirkəti gediş haqqını 10 faiz bahalaşdırıb. Bu barədə “Bolt” taksi şirkətinin sürücüləri məlumat veriblər.

Bildiriblər ki, iki gündür şirkətdən onlara gediş haqqında 10 faiz artım olacağı barədə bildiriş xarakterli sms gəlib. Bu gündən isə qiymət artımı tətbiq edilib. “Bolt” taksi şirkətinin Zülfiqar adlı sürücüsü bildirib ki, gediş haqqında bahalaşma yaxın məsafələrə tətbiq edilib. Sürücülərə isə uzaq məsafəyə gediş haqqının artırılması daha sərfəlidir.

“Bolt” Azərbaycan şirkəti taksilərdə 10 faiz qiymət artımının olduğunu təsdiqləyib. Şirkətdən bildirilib ki, hazırda 10 faiz qiymət artımı olub. Bu artım bütün sifarişlərə aiddir.

Məlumat üçün bildirik ki, hazırda “Bolt” taksidə minimal gediş haqqı 2,50 AZN-dir.

Azərbaycana qızılca ilə bağlı ilin sonunadək orta və yaşlı şəxslər üçün vaksinlər gətiriləcək. Bunu TƏBİB-in icraçı direktoru Vüqar Qurbanov jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

zaman yolda ölüb. Bu, son bir ayda qızılca xəstəliyindən sekizinci uşaq ölümü sayılır.

İnfeksiyonist-hepatoloq Mərdan Əliyev dedi ki, Azərbaycan gətirilən peyvəndlər adətən Hindistan istehsalıdır: “Dövlətlərarası

moniya yaranar, bakterial infeksiya nəticəsində. Burada antibiotikə başlamaq mütləqdir. Yaxud da uşağın qızdırması çox yüksək ola bilər. 40 dərəcədən yuxarı hərarət, artıq simptomun özünün ağırlaşması ola bilər. Bu zaman sis-

Amma xəstə uşağı vaxtında həkimə çatdırmaq lazımdır ki, ölməsin. Artıq neçənci oxşar hadisədir. Necə olur ki, adi anginada həkim axtarırsınız, amma qızılca xəstəliyindən qorxursunuz??? Təşviş yaratmayın deyənlərə səsləni-

Epidemiya təhlükəsi - qızılca vaksini gətirilir, reanimasiyalar hazırdır

Rəsmilər “ölkədə epidemioloji durum stabildir, narahatlığa heç bir əsas yoxdur” deyirlər, amma...

Onun sözlərinə görə, vaksinin gətirilməsini Səhiyyə Nazirliyi təşkil edəcək. İcraçı direktor həmçinin bildirib ki, hazırda ölkə epidemioloji durum stabildir.

TƏBİB rəhbəri qeyd edib ki, istər xəstəxanalar, istərsə də tibb müəssisələri prosese tam hazırdır: “Həm regionlarda, həm də Bakıda fəaliyyət göstərən infeksiya, reanimasiya şöbələri tam hazır vəziyyətdədir. Çarpayısı fondu xəstə sayına uyğun artırılı və ya azaldıla bilər. Ümumilikdə, epidemioloji durumla əlaqəli hər hansı çətinlik və problem yoxdur. Vətəndaşlarımız qorxmasınlar, qızılca ilə əlaqəli uşaq və yaşlı əhalidə hər hansı simptom müşahidə edilərsə, dərhal xəstəxana və ya digər tibb müəssisələrinə müraciət edə bilərlər.

Çünki bəzən evdə düzgün aparılmayan müalicə effektiv ola bilər. Pasiyentlərin müalicəsi yüksək ixtisaslı peşəkar mütəxəssislər tərəfindən həyata keçiriləcək ki, heç bir fəsad, yaxud ölüm halı olmasın”. Rəsmi məlumatlarda epidemiyanın olmadığı deyilir, bununla belə, vaksin gətirilir, həm də orta və yaşlı adamlar üçün. Bir gün öncə Lənkəranda qızılca xəstəliyindən ölüm halı qeydə alınıb. Şirinsu qəsəbə sakini, 2020-ci il təvəllüdü Uğur Elvin oğlu Abasəddin bir həftə bundan əvvəl yüksək hərarət yaranıb. Ailənin gördüyü tədbirlər zamanı uşaqda hərarət aşağı düşüb, qızartılar çəkilib. Ötən gün uşaqda yenidən hərarət yaranıb və evə təcili yardım çağırılıb. Babası mediaya açıqlamasında deyib ki, təcili yardım uşağı aparmaq istəsə də, icazə verməyiblər. Təcili yardımdan sonra uşağın halı pisləşib və o, yaxınları tərəfindən təcili olaraq Lənkəran Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına çatdırılıb. Həkimlər uşağa yardım göstərsə də, onu xilas etmək mümkün olmayıb. Ötən həftə isə iki uşaq qızılca virusundan vəfat edib. Onlardan biri Şirvanda 12 yaşlı Ömər Kürdoğlu Şahbazzadə infeksiyanın ağır fəsadları nəticəsində dünyasını dəyişib. O, indiyədək qızılca xəstəliyindən vəfat etmiş uşaqlar arasında yaşca ən böyüyüdür. Digəri, Şəmkirdə 4 yaşlı oğlan uşağı qızılca xəstəliyindən ölüb. 2019-cu il təvəllüdü Şəmkir rayon sakini H. Allahyarov qızılca xəstəliyindən ağırlaşaraq Gəncə şəhərinə gətirilən

müqaviləyə əsasən, peyvəndlərin əksər hissəsi Hindistandan gətirilir. Uşaqlara vurulan peyvəndlər də odur, Avropa istehsalı olan peyvəndlər də var. Amma bunlar daha çox özəl klinikalarda vurulur və qiyməti bahadır. Qızılca ilə bağlı peyvənd uşaqların rutin peyvəndinə daxildir, bir və altı yaşında vurulur. Tək üçvalentli peyvənddir. Tərkibində qızılca, parotit, məxmərək peyvəndi var. Koronavirusda olduğu kimi deyil. Bu, canlı peyvənddir. Vurulmasına müəyyən əks-göstərişlər də var. Misal üçün, immun sistemi zəif şəxslərə, hamilələrə canlı olduğu üçün vurmaq olmaz. Vuranda xəstəlik yaratma ehtimalı var, ona görə bu peyvəndlərdə daha çox əks-göstərişlər var. Amma Hindistan peyvəndləri özünü doğruldub. Ümumiyyətlə, Hindistanın dərman sənayesi yaxşı inkişaf edib. Amma indi gətirilən peyvənd haqqında ətraflı bilgiyə malik deyiləm. Çox güman ki, Hindistan peyvəndi olacaq. Çünki bütün dünyaya bu ölkənin peyvəndi ixrac olunur”.

Həkim “valideynlər arasında belə bir fikir formalaşmış ki, qızılca yoluxubsa, bu müalicə olunmamalıdır. Uşaqlar xəstəliyin hansı səviyyəsində mütləq xəstəxanaya aparmalıdır” sualına belə cavab verib: “Müalicəsi yoxdur deyər xəstəxanaya aparmıram demək, qətiyyətlə düzgün yanaşma deyil. Düzdür, spesifik müalicəsi yoxdur. Amma o demək deyil ki, ağırlaşanda simptomatik müalicə olunur. Ehtiyac ola bilər, antibiotik vurular. Misal üçün, ikinci infeksiya qoşula bilər, pnev-

tem köçürmək və qızdırmanı salmaq lazımdır. Digər dərmanların da vurulmasına ehtiyac ola bilər. Təbii ki, uşaqlarda xəstəlik varsa, ağırlaşma müşahidə edilirsə, həkimə mütləq aparmaq lazımdır. Qızılca adətən qızdırma ilə başlayır, daha çox gözlərdə qızartı, konyunktivit əmələ gəlir. Bir-iki gün sonra isə səpkilər başlayır. Səpkilər də mərhələli şəkildə yaranır, yuxarıdan başlayaraq aşağıya doğru çoxalır. Səpkilər ilk qulaq arxasında, üzdə, sonra boyun, sinə, yuxarı və aşağı ətraflarda ləkə formasında olur. Bununla valideynlər qızılcanı ayırd edə bilərlər. Qızılcaya yoluxan uşaqlarda ağırlaşma yoxdursa, xəstəxana şəraitində müalicəsinə ehtiyac olmur. Amma soyuğa verməmək şərtlə, uşağı istirahət rejiminə keçirmək, bol maye vermək lazımdır. Qidalanmada da yağlı xərclərdən uzaq olmaq lazımdır. Daha çox meyvə, tərəvəz, bitki tərkibli yemək tövsiyə olunur. A vitamini çatışmazlığında da qızılca ağır keçir. Ona görə uşaqları A vitamini ilə təmin etmək lazımdır”.

Pediatr Vəqif Qarayev də son günlər qızılca ölümünün artması ilə bağlı narahatlığını ifadə edib: “Lənkəranda qızılca xəstəliyindən 3 yaşlı uşağın babası “Bir həftə idi xəstələnmişdi. Vəziyyəti bir az yaxşı idi. Amma qəfil pisləşdi. Təcili Yardım gəldi və xəstəxanaya aparmaq istədi, biz imtina etdik” deyib. Niyə, ay baba? Niyə də niyə? Əslində mən “vəziyyəti yaxşılaşmışdı” sözünə də inanmıram. Peyvənd istəmirsiniz, əcəb edirsiniz. Haqqınızdır.

rəm. Peyvənddən imtina üçün təbliğat aparılmalı da aiddir. Bəlkə “xəstə uşağı mütləq həkimə çatdırın” çağırışı edərler”.

Epidemioloq Nigar Mütəllibova qızılca xəstəliyi barədə danışdı: “İnfeksiyanın ötürülməsi hava-damcı yolu ilə baş verir. Öskürmə, asırma zamanı qızılca virusu yuxarı tənəffüs yollarının selik hissəcikləri vasitəsilə ətraf mühitə ifraz olunur və hava axını ilə böyük məsafələrə yayıla bilər. Qızılca zamanı ağırlaşmalar xəstəliyin istənilən dövründə baş verə bilər. Onlar əsas etibarilə ikincil infeksiyanın qoşulması ilə bağlıdır. Fəsadlaşma tənəffüs yollarının iltihabı ilə (bronxit, pnevmoniya), orta qulağın iltihabı (otit), baş beyin və onurğa beyin qışasının iltihabı ilə (meningit, ensefalit, meningoenfalelit) təzahür edir. Əvvəlcə qızılca ilə yoluxan şəxslər səpgi gördükdən sonra 5 günə qədər təcrid olunurlar. Ağırlaşmalar olarsa, təcrid edilmə 10 günə qədər uzanır. Xəstə ilə təmasda olan şəxslərə, xəstəliyə yoluxmamış uşaqlara qamma-qlobulin vurulur (passiv immunizasiya). Adətən ocaqda dezinfeksiya tədbirləri aparılır. Mütəmadi olaraq gündəlik təmizləmə işləri aparılır və otaq havalandırılır. Qızılcanın profilaktikası kompleks tədbirlərin aparılmasından ibarətdir. Uşaq müəssisələrində qızılcanın yayılmasının qarşısının alınmasında mühüm tədbir erkən diaqnostika və xəstənin vaxtında təcrid olunmasıdır”.

☐ **Afaq MİRAYİQ, “Yeni Müsavat”**

Ən çox bu rayonlarda erkən evlilik var

“Nikah yaşının 1 il azaldılmasına görə 12 rayon üzrə 23 müraciətə baxılmış, hamiləlik, uşağın doğulması və digər üzürlü hesab oluna biləcək səbəblər araşdırılmış, müvafiq sənədlər tələb olunmuşdur. Araşdırmaların nəticəsi olaraq 5 müraciət üzrə (Qaradağ rayonu-1, Suraxanı rayonu-1, Sabunçu rayonu-2, Binəqədi rayonu-1) nikah yaşının 1 il azaldılmasına sərəncam verilib. Yerli rayon icra hakimiyyətlərindən aldığımız məlumata görə, Azərbaycanın 12 iqtisadi rayonu üzrə 269 erkən evliliyin qarşısı alınmışdır.

Bu barədə Milli Məclisin 19 dekabr iclasında Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova bildirib.

“Qarabağ iqtisadi rayonunda (11 erkən evlilik), Qazax-Tovuz (68 erkən evlilik) və Lənkəran-Astara (57 erkən evlilik) iqtisadi rayonlarının göstəricilərinə əsasən, bu ərazilərdə daha çox erkən evlilik faktı müəyyən edilib. Bununla bərabər 12 iqtisadi rayon üzrə nikah yaşının 1 il azaldılması ilə bağlı daxil olan məlumatlar araşdırılmış, üzürlü səbəblər müəyyən edildikdən sonra 271 yetkinlik yaşına çatmayan şəxsə icra orqanları tərəfindən icazə verilib. Qazax-Tovuz (59) və Mərkəzi Aran (40) rayonları üzrə göstəricilər bu ərazilərdə erkən evliliyə daha çox meyl olduğunu göstərir”, - komitə sədri qeyd edib.

DSX-nin əsgəri qəfil vəfat etdi

Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) hərbi qulluqçusu vəfat edib. Bu barədə DSX-dən bildirilib. Qeyd edilib ki, dekabr ayının 19-da Dövlət Sərhəd Xidmətinin Sərhəd Qoşunlarının “Qubadlı” Əlahiddə Sərhəd Diviziyasının müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu əsgər Həsərov Xəyal Əzim oğlunun səhhəti qəfil pisləşib.

Hərbi qulluqçuya ilkin tibbi yardım göstərilərək dərhal xəstəxanaya təxliyə edilməsinə baxmayaraq, onun həyatını xilas etmək mümkün olmayıb.

Xəyal Həsərovun ölüm səbəbinin müəyyən edilməsi üzrə müvafiq tibbi ekspertizalar təyin edilib. Faktla bağlı prokurorluq orqanları ilə Dövlət Sərhəd Xidməti birgə araşdırma aparır.

Azərbaycanla Ermənistan arasında yekun sülh müqaviləsinin imzalanması ilə bağlı çeşidli təxminlər səslənir. Siyasətçilər, avropalı “vasitəçilər”, ekspertlər və xüsusilə də Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla yaxın ətrafı sülh anlaşmasının ilin sonunadək imzalanacağını istisna etmədiklərini deyirlər. Fəqət, sülh sənədlə və ya anlaşma ilə yox, sazişi reallaşdıran dövlətlərin rəsmi ərkanı və öhdəliklərə tam əməl etməsi ilə bərqərar olur.

Ermənistan sülhə hazır dırmı və ya imzalayacağı sənədin şərtlərinə əməl edəcəkmi? Bunu demək çətindir. Çünki İkinci Qarabağ müharibəsində kapitulyasiya edən, Xankəndidəki separatçı xuntanın mövcudluğuna son qoyulması faktı ilə razılaşmaq məcburiyyətində qalan Ermənistan bütün bunlara rəğmən, sürətlə silahlanmağa başlayıb. Paralel olaraq erməni cəmiyyətində revanşizm və qisasçılıq meylləri zəifləmək əvəzinə, daha da artır.

İrəvanda çıxan “Fakt” qəzeti isə yazır ki, hərçənd, Nikol Paşinyan hakimiyyəti “revanş” kəlməsinin cəmiyyətin lüğətindən çıxarılmasına çalışır. Hakimiyyətdəki Mülki Müqavilə Partiyasının funksionerlərindən biri deyib ki, “Azərbaycanla imzalanacaq sülh müqaviləsi biz tərəfdən revanşın, qisasın olmayacağını ehtiva edir. Əgər revanş olacaqsa, hansı sülh müqaviləsindən

görmək üçün imanımı artır” demək üçündür. Və düşünməli ki, bununla biz yer üzündə Tanrının işini, ədalətin, həqiqətin və xilasın bərpasını edirik. Bəli, bu, qisas yoludur. Evinizi bərpa etməyin başqa hansı yolu var?”, - deyərək erməni din xadimi sual edib. Baqrat Qalstanyan çıxışında qeyd edib ki, bir neçə il əvvəl “artsax”da hamı xoşbəxt yaşayırdı, yaşlı-küçük zi-yarətə gedirdi. Bizim üçün bu, qazanılmış bir şirindir idi və belə də olmalıdır”, - deyərək erməni din xadimi qeyd edib.

Göründüyü kimi, erməni kilsəsi hər zaman olduğu kimi, radikal millətçiliyini və faşizmin təbliğatını davam etdirir. Son zamanlar erməni din xadimlərinin davranışlarını nəzərdən keçirərkən görürük ki, erməni kilsəsi Ermənistanın qonşuları ilə sülh sazişi imzalanmasını istəmir və dini zəmində xalqlararası qarşıdurmanın yaranmasına çalışır.

Erməni kilsəsi sülh sazişinə qarşı - keşişlər revanşa hazırlaşır

Paşinyan “revanş” kəlməsinin cəmiyyətin lüğətindən çıxarmağa çalışsa da, yenə qisas çağırışları var; bu dəfə Erməni Apostol Kilsəsinin arxiyepiskopu silaha sarılmağa dəvət edir

yet quranda görəəm ki, demək olar ki, hamısı sülh istəyir”. **Erməni siyasi analitik Tevos Arşakyan** belə deyib. “İrəvanda Azərbaycanla sülh barədə müəyyən sorğular keçirilir. Bu sorğularda sülhün əleyhinə ses verənlər arasında diaspor nümayəndələri də var. Orada əhval-ruhiyyə həmişə döyüşə yönəldir. Bəs 44 günlük müharibə zamanı bu bizə kömək etdimi? Neçə diaspor nümayəndəsi Ermənistana, Qarabağa döyüşmək üçün gəldi? İndi Ermənistandan minlərlə kilometr aralıda təhlükəsiz olduqları üçün hökumətin sülh proqramına qarşı çıxırlar? Ele

danışa bilərik. Əgər Ermənistan revanşa hazırlaşdığını bəyan edərsə, bu, ölkəmizin sonuna aparacaq yol olacaq”. Ermənilərin dediklərinə görə, rəsmi Bakı İrəvandan tələb edib ki, revanşizmle bağlı çağırışlara son qoyulsun, qisasçılıq təbliğ edərək yeni müharibə istəyənlərin “cavabı verilsin”. Yeni rəsmi İrəvan bütün bunlarla bağlı dövlət səviyyəsində addımlar atmalıdır.

“Bəli, mən özümü revanşist hesab edirəm və ömrümün son saniyəsinə qədər belə yaşayacam”. Bunu isə Erməni Apostol Kilsəsinin Tavuş yeparxiyasının rəhbəri arxiyepiskop Baqrat Qalstanyan kilsədə çıxışında deyib. Arxiyepiskop xütbəsində qeyd edib ki, revanşizm erməniləri nə mənəvi, nə əxlaqi, nə də fiziki mənada qərar etmək məqsədi daşıyır. “Bu, daim diz çöküb sürünmək deyil, əksinə, ayağa qalxıb Rəbbimizin hüznündə durmaq və ona “yer üzündə Sənin işini

şır. Qarabağ münaqişəsinin davam etdiyi otuz il ərzində də erməni kilsəsinin mövqeyi daima bu münaqişəni dinlərin toqquşması, xristianların sıxışdırılması və dini zəmində münaqişənin daha da dərinləşdirilməsindən ibarət olub. Erməni din xadimləri hesab edir ki, xristian sivilizasiyasının belə güclü bir vaxtında Azərbaycan qələbə əldə etməməli idi. Ona görə də hər fürsətdə yenə də dini siyasi vasitə kimi istifadə etməklə Azərbaycanı siyasi şantaja məruz qoymağa çalışırlar.

“Ermənilər sülh və əmin-amanlıq istəyir. Bəli, Qarabağı unutmur, amma daha döyüşmək istəmir. Onların arasında həm hazırkı hakimiyyətin tərəfdarları, həm də əleyhdarları var. İnsanlar artıq sevdiklərini müharibədə itirmək istəmir, ona görə də sülh tərəfdarıdır. İnternetdə yox, real həyatda soydaşlarımızla hər gün eyni mikroavtobuslarda, müxtəlif bölgələrdə ünsiy-

isə gəl, özün döyüş, bizi niyə yeni müharibəyə çağırırsan? Sorğu zamanı əldə edilən rəqəmlər özlüyündə heç nə ifadə etmir. Bu rəqəmlər - daha doğrusu, onlara sponsorluq edənlər, arxasında duranlar yeni mitinqlər, etirazlar yaratmaq üçün sadəcə olaraq, bizi çaşdırmağa çalışırlar. Sponsorlar dedikdə, təbii ki, illərdir qanımızı içən keçmiş Qarabağ klanını nəzərdə tutaram. Axi ən əsası odur ki, yeni müharibə olsa belə, ölkəni tərk edib Moskva, Krasnodar, Paris və Los-Ancelesdə gizlənənlər, Levon Köçeryan və ya Mikael Minasyan yox, sadəcə insanlar döyüşüb həlak olacaqlar. Deməli, sülh istəmirsiniz? Onda əlinizə silah alın və “marş” sərhədə”, - o bildirib.

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı “Yeni Müsavat”a qeyd etdi ki, ermənilərin heç zaman məntiqli, düşünülmüş siyasəti olmayıb. Partiya sədri bildirdi ki, kilsə həmişə onları yanlış

istiqlamətə, uçuruma aparıb: “1988-ci ilin əvvəllərində də kilsə proseslərə rəhbərlik edirdi. O zaman cavab vermişdilər ki, Qarabağda döyüşə bilərik və Bakıda ermənilərdən girov kimi istifadə edə bilərik. Görünür ki, hələ də dərs çıxarmayıblar və xalqı fəlakətə çağırırlar. Paşinyan iqtidarı isə anlayır ki, sülhün alternativini yoxdur, növbəti müharibə böyük qırğınlar deməkdir. Sadəcə, keşişləri ortaya salmaqla ictimai rəy formalaşdırıb Azərbaycana qarşı addımlar atılmasını istəyən xarici qüvvələr var. Ancaq onları qızıqdırırlar bilməlidirlər ki, heç bir nəticəsi olmayacaq. Məsələn, Fransa rəhbərliyi Ermənistandan artıq ermənilik edir”.

Prezidentliyə namizədliyi irəli sürülən “Müstəqil Həmkarlar” İctimai Birliyinin həmtəsisçisi Fuad Əliyev isə qəzetimizə söylədi ki, Ermənistanda revanşist çağırışlar az eşidilir. Onun sözlərinə görə, cəmiyyət, xüsusən yeni nəsil keşişlərin, qisas dəvət edən qüvvələrin fikirlərinə əhəmiyyət vermirlər. F.Əliyev bildirdi ki, Paşinyan hakimiyyəti cəmiyyəti mərhələli şəkildə sülhə hazırlayır: “Qarabağda separatizm bitdi, “artsax” ideyası gömüldü, İrəvanda xalq ayağa qalxmadı, Qarabağ ermənilərinin liderləri həbs olundu, yenə də nə xalqdan, nə müxalifətdən tərəpənş oldu, Xankəndi onlar üçün “alınmaz qala” idi, bu şəhəri terrorçulardan təmizlədik, tam nəzarətimizdədir, yenə də üsyan yoxdur. Deməli, Ermənistanda bu vəziyyətlə barışıqlar və sülh is-

BMT baş katibi Azərbaycana nə vaxt gəlir?

COP29-un Azərbaycanda keçirilməsi əlamətdar hadisədir və çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bunu “Report”a müsahibəsində BMT Baş katibinin sözcüsü Stefan Dujarrick deyib.

Onun sözlərinə görə, bunun BMT üçün də çox böyük əhəmiyyəti var.

“Biz ötən həftələrdə Azərbaycanın Ermənistanla razılaşma əldə etməsini, əsirlərin mübadiləsinin şahidi olduq ki, bu da müəyyən mənada münasibətlərin normallaşması və gərginliyin azalmasına gətirib çıxardı və eyni zamanda Azərbaycanın səriştəli və aydın bir ölkə kimi COP29-a ev sahibliyi etmək üçün rəsmi namizəd olmasına imkan verdi”, - o deyib.

Onun sözlərinə görə, Ermənistanın COP29-un ev sahibliyinə namizədlikdə Azərbaycanı dəstəkləməsi gərginliyin azalmasına əlamətdir.

“İqlim dəyişikliyi hamımızın üzvləşdiyi əsas global problemdir. Qafqaz və Mərkəzi Asiya ölkələri də iqlim dəyişikliyindən əziyyət çəkib və əziyyət çəkməkdə davam edir. Ona görə də biz Azərbaycanın COP29-a sədrliyini çox səbirsizliklə gözləyirik. İqlim dəyişikliyi ilə mübarizə baş katibin həqiqətən ürək-dən davam etdirdiyi mübarizədir və düşünürəm ki, heç bir dünya lideri bu məsələdə onun qədər daha açıq və tutarlı olmayıb. Baş katib bu mübarizəni davam etdirəcək və o, növbəti dəfə Azərbaycan Prezidenti ilə əməkdaşlığı səbirsizliklə gözləyir. Bəli, heç şübhəsiz ki, baş katib COP29-da Azərbaycanda olacaq və ümid edirəm ki, mən də onunla gedəcəm və Azərbaycanı görəcəm. Mən bunu səbirsizliklə gözləyirəm”.

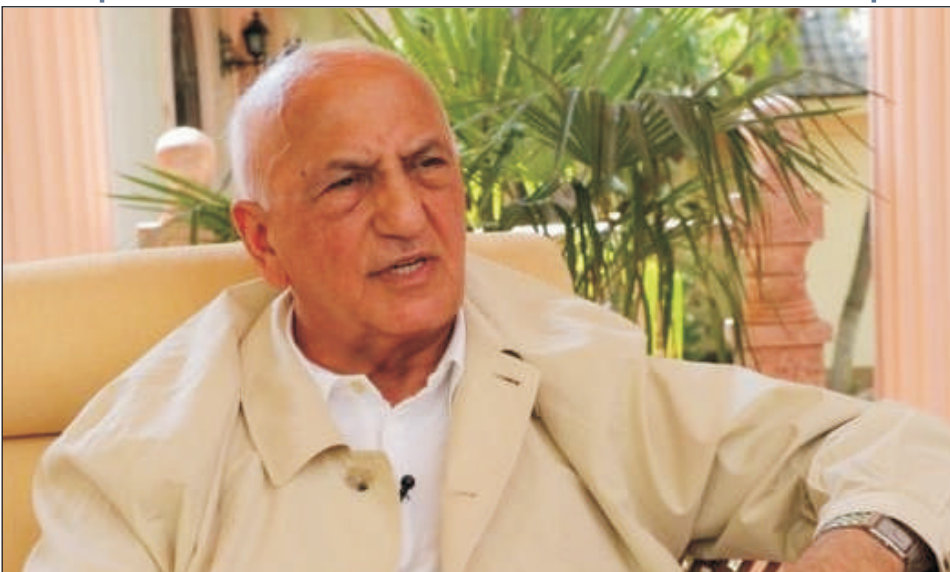
təyirlər. Müharibədən sonra keçirilən növbədənəkar seçkidə Paşinyana xalqın yenicən şans verməsi də o demək idi ki, ermənilər ona sülh mandatı verir. Xalq demək istədi ki, bu məğlubiyyətə baxmaya-

raq, biz Nikolun bizi sülhə aparacağına inanırıq. Ona görə də bu gün hansısa kilsə xadimi, hansısa daşnakçı ictimai rəyə təsir edə bilmir”.

✉ **Emil SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

"AXCP və Müsavatdan daha güclü partiyanın sədri..."

Deputatdan Əli İnsanova təqdir

"Prezident seçkisi sıradan bir siyasi mübarizə və ya seçki hadisəsi deyil, bu, sözün bütün mənalarda Azərbaycanın gələcək inkişafının hansı istiqamətdə gedəcəyini, xüsusilə son 3 ildə ölkəmizin əldə etdiyi tarixi qələbələrin sonrakı taleyini müəyyən edəcək bir seçimdir". Milli Məclisin deputatı Azay Quliyev sosial şəbəkə hesabında belə yazıb.

Deputat bildirib ki, xalq maraqları naminə müstəqil si-növbədənkenar prezident seçkisinin əsl mahiyyətini də məhz bu cür qəbul edir:

"Çünki heç kimə sirr deyil ki, bəzi qlobal güclər Azərbaycanın torpaqlarını işğal-dan azad etməsini, Qarabağ-da aqressiv separatizmə bir-dəlik son qoymasını və milli

marlaqları naminə müstəqil si-yasət yürütməsini hələ də qə-bul edə bilmir, canımız və qə-nımız bahasına əldə etdiyimiz qələbəmizi hər vəchlə əlimiz-dən almağa çalışırlar.

Bu cür mərkli və təhlükəli planların icrasına onlar daxil-də heç bir dəstək tapa bilmə-dikləri üçün xaricdə ələ aldığ-ları milli nankorları və an-ti-Azərbaycan şəbəkəsini sə-fərbər ediblər.

lari milli nankorları və an-ti-Azərbaycan şəbəkəsini sə-fərbər ediblər.

Məqsəd birdir - Vətən mü-haribəsindən bəri formalaşan və bu günə kimi davam edən milli birliymizə və siyasi hə-mərəyliymizə zərbə vurmaq və zəiflətmək. Ancaq əminəm ki, Azərbaycan xalqı bunun fər-qindədir, şübhə etmirəm ki, bu millət Vətən müharibəsində olduğu kimi, yenə də öz əzəmətinə və gücünü göstə-rəcək, 7 fevralda Prezident seç-kisində bir nəfər kimi iştirak

edərək əldə etdiyi tarixi naili-yətləri və qələbələri qorumağı bacaracaq".

Deputat seçkini boykot edən qüvvələri tənqid edib:

"Mən eyni zamanda növbə-dənkenar prezident seçkisi haqqında qərarın gözlənilməz olduğunu bəhanə edərək seç-kidə iştirakdan imtina edən AXCP və Müsavata, cənab İl-ham Əliyevin şəksiz qələbəsi-ni bilə-bilə seçkinin nəticələri-nə indidən kölgə salmağa çalış-anlara demək istəyirəm ki, siz bu cür siyasi cılızlıq nüma-yış etdirməklə Azərbaycanın yeni və şərəfli tarixinin bir par-çası olmaqdan məhrum oldu-nuz, növbəti dəfə özünüzi bu millətə qarşı qoydunuz. Bəlkə də ilk dəfə idi ki, sizin ya seçki-lərdə mübarizə aparıb mərdcəsinə uduzmaq, ya da mövcud realığı qəbul edib xal-qın yanında durmaq və bu-nunla da müsbət mənada tar-ixdə qalmaq şansınız vardı, ancaq bunu da qaçırdınız".

A.Quliyevə görə, bu tarixi şəraiti düzgün qiymətləndirən müxalifət partiyaları da var. Deputat "AXCP və Müsavat Partiyasından daha güclü və daha təşkilatlanmış" Haqq və Ədalət Partiyasının sədri Əli İnsanovun adını çəkib: "Mövcud vəziyyəti düzgün qiymətləndirdi, dövlətin və xalqın maraqlarını partiya maraqlarından üstün tutaraq, nəinki demaqqocasına seçkidə iştirakdan imtina etmədi, əksinə, seçkidə Prezident İlham Əliyevin namizədliyini, yeni xalqın və millətin seçimini dəstəkləyəcəyini bəyan etdi". Deputat yazır ki, bu möv-qeyi alqışlamaq lazımdır.

□ "Yeni Müsavat"

vamiz demokratiya, sosi-al-iqtisadi məsələlər, hər hansı xırda siyasət uğrunda deyil. Mücadiləmiş böyük dava uğrunda. Bu istiqamətdə İlham Əliyev ən azı bizdən qat-qat çox işlər görüb. Bu, reallıqdır. Onu mən necə müdafiə etməyim? Səsvərməyə iştirak edib, ona səs verməməyim haqsızlıq olar. Əgər bizim davamız başqa məsələlər, haki-miyyət və məqam uğrunda olsaydı, bəlkə fərqli düşü-nərdik. Lakin biz 10 il qabaq-dan müxalifət düşərgəsinə deyirdik ki, bütün sosial-iqti-sadi, Avropa hüquqları isti-qamətində mübarizələri qıra-ğa atın. Vətənin azadlığı, bü-tövlüyü uğrunda olan düzgün mübarizəyə gəlin. Zaman da göstərdi ki, milli mücadilənin aparıcı tərəfləri nüfuz qazan-dı. Yenə deyirəm, adam çağır-ar deyər ki, "qardaş sənın davan bütöv Azərbaycan, milli yol deyil? Lap gözəl, gəl, əyləş qarşıma, bu istiqamət-də sən, yoxsa mən çox iş görmüşəm?" Doğrudan da, mənım fəaliyyətim uzaqbaşı təbliğat olub. Amma adamın əməlləri mövcuddur. Ortaya fakt qoyub. Bu istiqamətdə, bəli, mən cənab İlham Əli-yevi dəstəkləyirəm".

□ "Yeni Müsavat"

"Bu qərar əslində bir nəfərdən - Əliyevdən asılıdır"

Tomas de Vaal: "Yaxın gələcəkdə Bakı ilə İrəvan arasında sazişin imzalanması imkanını görmürəm"

"Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərində vəziyyət bir il əvvəl olduğu kimidir". Bu barədə Karnegi Fon-dunun aparıcı tədqiqatçısı və Qarabağ münasibəti üzrə ekspert Tomas de Vaal News.am portalına bildirib.

"Ermənilərin Qarabağı itirməsi və ermənilərin oradan qaçması böyük hadisədir, lakin mən Ermənistan-Azərbay-can müqaviləsi məsələsində yeni bir şey görmürəm. Yəgə-nə keçən həftə Bakıda əsir götürülmüş ermənilərin azad edilməsi ilə bağlı birgə bəyanat və Ermənistan tərəfinin Azərbaycanın ÇNL-29-da sədrliyinə razılıq verməsidir. Bu, vəziyyəti qismən stabiləşdirəcək. Azərbaycan nüfuz və möhtərəmliyi sevır, ona görə də bu, Bakının problemin güc yolu ilə həlli imkanlarını bir qədər azaldır", - deyər ekspert vurğulayıb. (Poliqon.info)

Eyni zamanda Tomas de Vaalın qiymətləndirməsinə görə, iki ölkə arasında həddən artıq problemlər qalmaqdadır və Qərb formatı praktiki olaraq fəaliyyət-sizdir. "Mən yaxın gələcəkdə Bakı ilə İrəvan arasında sa-zişin imzalanması imkanını görmürəm. Eyni zamanda beynəlxalq təzyiqlərə baxmayaraq, yeni Ermənis-tan-Azərbaycan müharibəsi təhlükəsi həmişə mövcud-dur. Bu qərar əslində bir nəfərdən - Əliyevdən asılıdır", - deyər ekspert əlavə edib.

Müəhibəsində Tomas de Vaal regional kommuni-kasiyaların açılmasını ən aktual məsələ adlandırıb.

"Bu elə bir haldır ki, kommunikasiyaların açılması hər kəs üçün faydalı görünür. Amma indi vəziyyət 2020-ci ilə nisbətən daha mürəkkəbdir və mən nəticə əldə etmək üçün lazımı konsensus görmürəm", - deyər Tomas de Vaal qeyd edib.

Karnegi Fondunun mütəxəssisi Ermənistanla sər-hədin açılması Türkiyənin dövlət maraqlarına uyğun olduğunu vurğulayıb: "Qarsla Gümrü arasında və daha sonra Ermənistandan keçməklə Naxçıvana və Azərbay-canın əsas hissəsinə, oradan da Xəzər dənizinə dəmir yolu xəttinin bağlanması Türkiyənin dövlət maraqlarına uyğun-dur, amma görünür, Ərdoğanın şəxsi maraqları da var".

Gümrü və Sünikdən keçən dəmir yolunun təhlükə-sizliyini kimin qoruyacağı da mühüm sual olduğunu qeyd edən Tomas de Vaal hesab edir ki, hazırkı situasi-ya "qaranlıq əhvalat" kimi görünür.

"Erməni tərəfi artıq Ermənistanda Rusiyanın varlığını istəmir, Azərbaycan isə əksinə, Naxçıvana gedən yolda Rusiya təhlükəsizlik qüvvələrinin mövcudluğunda ısrarlı-dır", - deyər de Vaal hesab edir.

"Moskva ilə Bakı arasında Rusiyanın Sünikdə yeni varlığı müqabilində Qarabağdakı mövcudluğunu itir-məsi ilə bağlı sövdələşmə olubmu", sualına cavab ola-raq Tomas de Vaal bildirib ki, bu məsələdə hələ də nəti-cə əldə etmək mümkündür, lakin müvafiq konfigurasi-ya lazımdır:

"Bu məsələdə Moskva, İran, Türkiyə, Qərb, Ermənis-tan və Azərbaycan arasında konfigurasiya olmasını vacib edir. Ancaq mən burada da irəliləyş görmürəm və irəliləyş olmasa, yeni müharibə variantı güclənir. Eyni zamanda mən şəxsən düşünürəm ki, Azərbaycan bütün Süniki ələ keçirməyə cəhd etsin", - deyər politoloq qeyd edib.

De Vaalın fikrincə, söhbət şantajdan və ya Moskva və Ankaranın köməyi ilə İrəvana təzyiq şəklində hədədən ge-dir ki, Ermənistan hökuməti təklif olunan variantla razılaş-sın.

□ "Yeni Müsavat"

"Bunu danmaq allahsızlıq olar..."

Elçibəyin qardaşı oğlu prezident seçkisi və kimə səs verəcəyi haqda nələr deyib?

Hürriyyə Əliyev fevralın 7-də Azərbaycanda növbədənkenar prezi-dent seçkisi keçiriləcək. İndiyədək 7 nəfərin - Prezi-dent İlham Əliyevin, Böyük Quruluş Partiyasının (BQP) sədri, deputat Fazil Mustafanın, Sosial Tədqiqatlar Mərkəzi İdarə Heyətinin sədri, deputat Zahid Orucun, Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayevin, BAXCP sədri Qüdrət Həsənzadənin, deputat Razi Nuru-layevin, Vətəndaş Hüquqlarının Müdafiəsinə Dəstək İc-timai Birliyinin sədri, siyasi ekspert Fuad Əliyevin namizədliyi irəli sürülüb.

Azərbaycanın birinci pre-zidenti Əbülfəz Elçibəyin qar-daşı oğlu Hürriyyə Əliyev seçki-də kimi dəstəkləyəcəyi ilə bağlı fikrini Modern.az saytı-na danışib.

Hürriyyə Əliyev İlham Əli-yevin növbədənkenar seçki-də qələbəsinin qaçılmaz ol-duğunu bildirib: "Növbədən-

kenar prezident seçkilərinin elanı ən uğurlu və zamanın-da atılan siyasi addım idi. Cə-nab Prezident özünün də de-diği kimi, nəyi, nə zaman edəcəyini bilir. Bu gün dün-yanın ən aparıcı, demokratik

dövlətlərindən müşahidəçilər Azərbaycana gəlsə, dün-ya tarixində ən şəffaf seçki

belə keçirilsə, cənab İlham Əliyevin rahat 70-80 faiz səsi var. Bu, birmənalıdır. Cənab İlham Əliyevin qələbəsi qa-çılmazdır. Biz reallıqdan çıxış edən adamlarıq. Əgər qələ-bə belə olmasa, hansısa uğur qazanmaq mümkün ol-sa, seçkidə iştirak edərdim. Yoxsa seçkiyə qatılmağın mənası yoxdur. Burada bir-mənalı əsas namizəd qalıb-dir. Bəzən fikrimizi yozurlar. Deyirlər ki, bu, iqtidarın möv-qeyindən çıxış edir. Bu, doğ-ru deyil. Bizim missiyamız, ideyamız aydındır. Biz bütöv Azərbaycan yolunda olan əsgərlərik. Bu, tək bizim de-yil, millətin yoludur. Adama "sənin mübarizən, davan, mücadilən nədir?" deyər so-ruşurlar. Əlbəttə, yolumuz bütöv Azərbaycan, böyük Turandır. Bu gün ərazilərimi-zin azad edilməsi, bütöv Azərbaycan yolunda ən real atılan addımı cənab İlham Əliyev atıb. Bunu danmaq al-lahsızlıq, haqsızlıq olar".

Elçibəyin qardaşı oğlu İlham Əliyevə səs verəcə-yini vurğulayıb: "Bizim da-

Mehman Səlimov

Pnevmoniyadan vəfat edən nazir müavini kim idi?

Mehman Səlimov 2016-cı ildə 8 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilmiş, 2019-cu ilin martında isə əfv sərəncamı ilə azadlığa buraxılmışdı

1995 -1999-cu illərdə Azərbaycan müdafiə nazirinin siyasi və ictimai işlər üzrə müavini olmuş Mehman Səlimov vəfat edib. Bu barədə mərhum polkovnikin oğlu Fərhad Səlimov Moderator.az-a bildirib. Mehman Səlimov dekabrın 19-da şəhər saatlarında Gəncə şəhərindəki Mərkəzi Klinikada ağır pnevmoniya xəstəliyindən sonra ürək çatışmazlığından vəfat edib.

Mehman Əmirxan oğlu Səlimov 1955-ci il avqustun 12-də Gürcüstanın Dmanisi rayonunun Qızıl-Kilsə kəndində anadan olub. 1974-78-ci illərdə isə Donetsk Ali Siyasi Hərbi Məktəbində ali təhsil alıb. Keçmiş SSRİ-nin müxtəlif hərbi hissələrində qulluq edib.

1992-ci ildə Azərbaycan Silahlı Qüvvələri sırasına daxil olub. 1992-ci ilin 26 yanvarından sentyabr ayına qədər müdafiə nazirinin köməkçisi - Şəxsi Heyətlə İş İdarəsinin reisi vəzifəsində xidmət edib. 15 sentyabr 1992-ci ildən 1993-cü ilin mart ayına qədər döyüş zonasına ezam olub və hərbi hissəyə komandanlıq edərək Ağdərə-Ağdam istiqamətində döyüş əməliyyatlarına rəhbərlik edib. 1993-cü ilin mart ayından 1993-cü ilin noyabr ayına qədər Prezident Aparatında hərbi quruculuq məsələləri üzrə şöbə müdirinin müavini vəzifəsində işləyib. 1994-cü ilin yanvar ayından 172 sayılı hərbi hissə komandirinin şəxsi heyət üzrə müavini vəzifəsinə təyin olunub, Füzuli-Kəlbəcər rayonları uğrunda döyüşlərdə iştirak edib.

1995-ci ilin iyun ayında müdafiə nazirinin müavini, Hərbi-siyasi İdarənin reisi təyin edilib. 1999-cu ilin iyul ayında həmin vəzifənin ixtisarı ilə əlaqədar Azərbaycan Ordusundan tərxis olunub. 1994-cü ildə "Azərbaycan Bayrağı" ordeni ilə təltif olunub.

Qeyd edək ki, M.Səlimov vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə ittihamı ilə 2016-cı ildə 8 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilmişdi. 2019-cu ilin mart ayında dövlət başçısının imzaladığı əfv sərəncamı ilə azadlığa buraxılmışdı.

Allah rəhmət eləsin.

Arif Hacılinın oğlu istintaq müddətində ev dustağı olacaq

Müsavat başqanı Arif Hacılinın həbsdə olan oğlu azadlığa buraxılıb. Bu barədə Arif Hacıli özü sosial şəbəkədə məlumat verib. O bildirib ki, oğlu Orxan Hacıli dekabrın 19-da azadlığa çıxıb. Məlumatla görə, Yasamal Rayon Məhkəməsində Orxan Hacılinın ev dustaqlığına buraxılması ilə bağlı vəsatətləri təmin edilib.

Qeyd edək ki, Yasamal Rayon Polis İdarəsində Orxan Hacıli barəsində Cinayət Məcəlləsinin 263.1 (nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxs tərəfindən yol hərəkəti və ya nəqliyyat vasitələrinin istismarı qaydalarının pozulması, ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin sağlamlığına az ağır və ya ağır zərər dəydikdə) və 264-cü (yol-nəqliyyat hadisəsi yerindən qaçma) maddələri ilə cinayət işi başlanılıb.

Yasamal Rayon Məhkəməsi Orxan Hacıli barəsində 2 aylıq həbs-qətimkan tədbirinin seçilməsi ilə bağlı qərar çıxarıb.

Rusiya prezidenti Vladimir Putin prezident seçkisinə kənardan istənilən müdaxilənin qarşısını almağı tapşırıb. O, bunu Dövlət Dumasının fraksiya rəhbərləri ilə görüşündə qarşıdan gələn prezident seçkisi ilə bağlı danışıqdan deyib.

Seçkilərə kənardan müdaxilə dedikdə həm də xarici faktorlar nəzərdə tutulur. Bir müddət əvvəl keçirilən rəy sorğusunda avropalıların əksəriyyəti hesab edib ki, digər ölkələrdə seçkilərə ən çox ABŞ təsir (müdaxilə) edir. Bu fikri Fransa və Polşa vətəndaşlarının 43%-i,

geniş vüsət alsın, "Sərhədsiz Reportyorlar", "Freedom House", "Human Rights Watch" və digər təşkilatlar da əks-təbliğata qoşulsun.

Bəs beynəlxalq səviyyədə xaricdən seçkiyə hansı şəkildə müdaxilə ola bilər? Müdaxilədə məqsəd, hədəf nədir?

nin seçkiyə müdaxilə etmək imkanları son dərəcə məhduddur və onlar dediyim kimi, artıq indidən 7 fevraldan sonra yayacaqları bəyanatlarını hazırlayıblar. Seçkiyə müdaxilə eləməkdə məqsəd nədən ibarətdir? Təbiidir ki, Azərbaycan hakimiyyətinə təzyiq göstərmək, öz istəklə-

Prezident seçkisinə xaricdən

müdaxilə təhlükəsi

Ekspert: "Qərb institutlarının prezident seçkisi ilə bağlı rəyi artıq hazırdır"

Putinin sözlərinə görə, ölkənin daxili işlərinə istənilən müdaxilənin Rusiya qanunlarına uyğun olaraq ciddi şəkildə qarşısı alınacaq. "Biz xalqımızın azadlığını, suverenliyini və gələcəyini seçmək hüququnu müdafiə edəcəyik. Ölkəmizdə yeganə hakimiyyət mənbəyi yalnız Rusiya xalqıdır", - Rusiya prezidenti bildirib.

Məlumdur ki, fevralın 7-də Azərbaycanda növbədənəkar prezident seçkisi keçiriləcək. Hələ 2005-ci ildə Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda seçki praktikasının təkmilləşdirilməsinə dair sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarının rəhbərləri, digər dövlət məmurları seçki prosesinə qanunazidd olaraq müdaxilə edərlərsə, Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq məsuliyyətə cəlb ediləcəklər.

Sərəncamın digər bəndinə görə isə mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarına Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsinə uyğun olaraq, öz səlahiyyətləri çərçivəsində ixtisaslaşmış ictimai rəyçilər tərəfindən aparılacaq exit-poll prosesinin aparılmasına lazımi şərait yaratmaq, həmin prosesin gedişinə qanuna zidd olaraq müdaxilə etməmək tapşırılıb.

Azərbaycanın Cinayət Məcəlləsinə, Mülki Məcəlləsinə və İnzibati Xətalər Məcəlləsinə uyğun olaraq, seçki prosesinə qanunsuz müdaxilə edən və ya seçicilərin və namizədlərin seçki hüquqlarını digər formada pozan şəxslər cinayət, mülki və ya inzibati məsuliyyətə cəlb edilə bilərlər.

almanların 41%-i, britaniyalıların isə 33%-i müdaxilə edirdi.

Azərbaycan əlverişli coğrafiyada yerləşdiyindən burada baş verən siyasi proseslər bir çox xarici güclərin maraq dairəsində həmişə olub. Əsasən bu maraq prezident seçkisi dövründə daha çox hiss olunur. Bütün dünyada belə tendensiya var. Hətta Aİ ölkələrinin milli seçkilərinə də xaricdən maraqlar həmişə olub və hələ özünə münasib bir qüvvənin hakimiyyətdə təmsil olunmasını istəyib. Bu, dünya siyasi praktikasında hər zaman rastlaşdığımız haldır və artıq uzun müddətdir ki, bu hal adi qarşılıdır.

Qərbdən Azərbaycana qarşı təzyiq kampaniyası başlayanda adətən dövlət strukturları ilə yanaşı, adının önünə "beynəlxalq" yarlığı yapışdırılmış "media", "hüquq müdafiə", "insan haqları" təşkilatları da rol alırlar. Fevralın 7-nə növbədənəkar prezident seçkisi təyin edilməsindən sonra "Amnesty International"-ın bəyanatı diqqət çəkir. Gözlənilir ki, seçki yaxınlaşdıqca bu kampaniya daha

Siyasi şərhçi Abutalıb Səmədov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Azərbaycanda keçiriləcək növbədənəkar prezident seçkisi ilə bağlı Qərb institutlarının rəyi artıq hazırdır: "Orada nə yazılacağı da bizə yaxşı məlumdur. Yazılacaq ki, seçki demokratik keçirilməyib, əsas siyasi qüvvələrin iştirakı təmin olunmayıb, seçki komissiyaları bərabər əsasda təşkil olunmayıb və sair. Çox təəssüf ki, Azərbaycan müxalifətinin Qərbdə qəbul olunan və maliyyələşən təmsilçiləri 7 fevralda keçiriləcək növbədən kənar prezident seçkisində iştirak etməmək qərarına gəldilər. Bununla da Azərbaycan əleyhinə olan qüvvələrin imkanlarını, bəhanələrini bir az da artırdılar. Beynəlxalq təşkilatların Azərbaycanda keçirilən seçkiyə müdaxilə imkanları geniş deyil. Azərbaycanın son addımları da göstərdi ki, hakimiyyət Qərbin, Qərb institutlarının ədalətsiz müdaxiləsinə meydan vermək fikrində deyil. Ölkə prinsipial mövqe qoymaq gücünə malikdir. Bu səbəbdən Qərbin, Qərb institutları

yasəti yeridir və yalnız bu maraqlara uyğun olan təklifləri qəbul edir. Azərbaycanda Prezidenti xalq seçir, Azərbaycan o ölkələrdən deyil ki, rəhbərini hansısa xarici təşkilatlar, xarici qüvvələr seçsin".

Siyasi şərhçi buna görə hesab edir ki, növbədənəkar prezident seçkisi normal şəraitdə keçəcək, hər hansı bəyanatlarla müdaxilə cəhdlərinin nəticəsi olmayacaq: "Azərbaycanda müxalifət də başa düşürdü ki, onların heç bir şansı yoxdur, ancaq Azərbaycan maraqlarını əsas götürüb hətta şansları olmayan seçkilərdə də iştirak eləyə bilərdilər və böyük bir dövrün qapanmasının, Qarabağ uğrunda mübarizənin son nöqtəsinin qoyulmasında onların da az da olsa payı olardı. Təəssüf ki, iştirak eləmədilər, Qərb institutlarının bəhanələrini bir az da artırdılar. Ancaq nə qədər bəhanələr artsa da, bunun Azərbaycanı, hakimiyyətin siyasətinə heç bir təsiri olmayacaq".

❑ **Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"**

ABŞ-ın Nyu Cersi ştatının demokrat senatoru Endryu Tsviker Azərbaycanla qarşı sanksiyaların tətbiqini nəzərdə tutan N4107 qanun layihəsini irəli sürüb. "Turan"ın Vaşinqtondakı müxbiri bildirib ki, qanun layihəsi artıq ştatın Senat komissiyasının təqviminə salınıb.

Nyu Cersi ştatı Azərbaycana qarşı - N4107 qanun layihəsində nələr var?

Ştatın demokrat senatoru Endryu Tsvikerin hazırladığı Bakıya qarşı sanksiyaların tətbiqini nəzərdə tutan sənədin müzakirəsi gözlənilir; işin içində erməni lobbisinin və milyarderlərin barmağı var

"Nyu Cersi ştatı Azərbaycanda həbs edilmiş doktor Qubad İbadoğlunun vəziyyətindən və hüquqlarından həddindən artıq narahatdır. Nyu Cersinin qanununun insan hüquqlarının pozulduğu digər ölkələrlə hökumət münasibətlərini qadağan etdiyini nəzərə alaraq, Azərbaycana qarşı da eyni siyasəti yürütmək ştatın maraqlarına uyğundur", - deyər qanun layihəsində bildirilir.

Qanun layihəsi qəbul edilsə, Azərbaycanla bağlı olan müəssisələrlə dövlət sövdələşmələri qadağan ediləcək.

Azərbaycanda və ya Azərbaycanla işləyənlər Maliyyə Nazirliyinin siyahısına daxil ediləcək və onun Nyu Cersi ştatında aşağıdakı fəaliyyətləri qadağan ediləcək:

- dövlət orqanları ilə müqavilə bağlamaq;
- ictimai işlər üçün hüquq malik olmaq;
- iqtisadi inkişaf üçün subsidiyalar almaq;
- əmlak üçün bələdiyyə vergisində imtiyazlar əldə etmək;
- vergilərdən azad etmək üçün ərizə vermək və arayış almaq;
- şəhərlərin abadlaşdırılması işləri üçün sertifikat malik olmaq.

Bundan başqa, qanun layihəsi dövlətin Azərbaycan hökumətinin sərmayəyə malik olduğu şirkətlərə pensiya fondu investisiya etməyi qadağan edir.

Atlantik okeanı sahilində, Kanada ilə sərhədə yaxın ştatın sahəsi 141,300 kv/km-dir. İnzi-bati mərkəzi Albani şəhəridir.

ABŞ siyahıyaalınmasına (2020) görə ştatın əhalisi 20 milyon 215 min nəfərdir (Kaliforniya, Texas və Floridadan sonra dördüncü) və 40%-dən çoxu Nyu Yorkda yaşayır.

Maraqlıdır ki, Nyu Cersinin sıx məskunlaşmış Nyuark şəhəri uzun müddət Azərbaycanın ikinci şəhəri olan Gəncə ilə qardaşlaşmış şəhər olub.

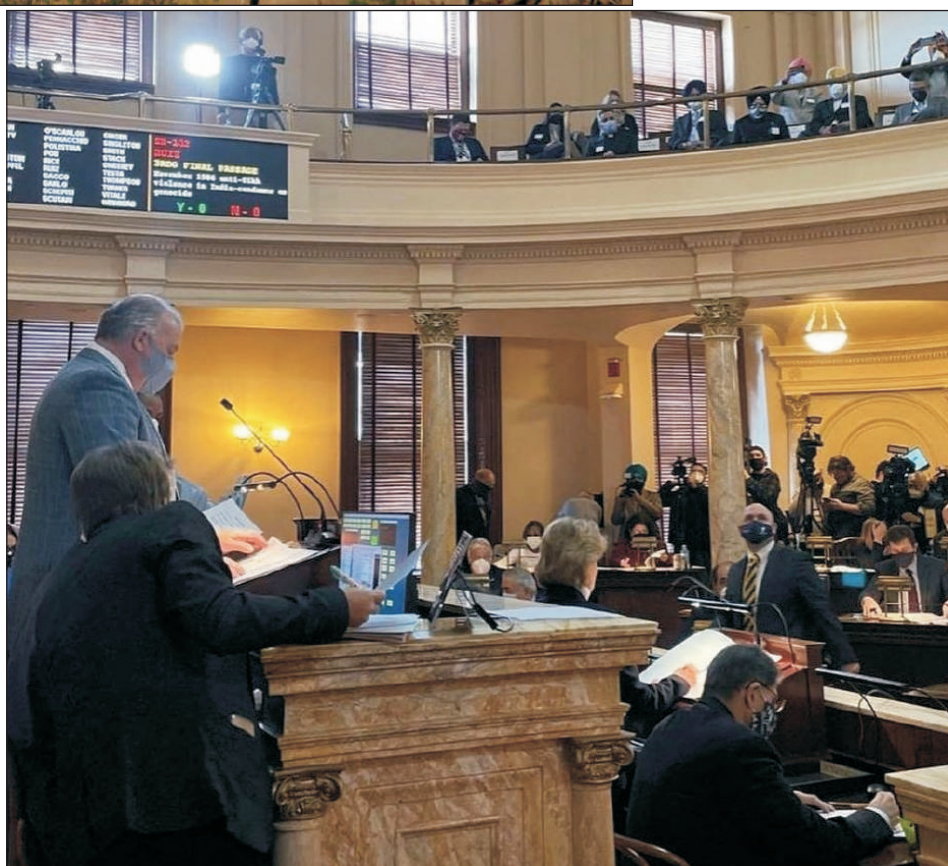
Nyu Cersi ştatı sirk, kar-naval və ya zooparkda filləri, pələngləri və digər vəhşi heyvanlardan istifadəni qadağan edən qanun qəbul etməklə də məşhurdur.

Beynəlxalq münasibətlər üzrə şərhçi Şəhla Cəlilzadə hesab edir ki, global erməni şəbəkəsi Azərbaycana qarşı təbliğat üçün müxtəlif alətlərdən istifadə edir: "Məsələn, ABŞ-da təsir gücünü artırmaq üçün ANCA (Amerikanın Erməni Milli Komitəsi) Konqresdə (həm Nümayəndələr Palatası, həm də Senatdakı) deputatların fəaliyyətini daima izləyir, onları yönləndirməyə çalışır, bunun üçün lobbicilik imkanlarından istifadə edir. Hətta Erməni İşi-

nə (Armenian Caucus) xidmət etmələrinə görə deputatlar (A,B, C, D dərəcələri ilə) qiymətləndirilir. Məsələn, Konqresin Nümayəndələr Palatasında (federal parlamentin aşağı palatasında) Nyu Cersi ştatından olan deputat Donald Norcross bu xidmətlərinə görə "B+" dərəcəsi alıb. 2020-ci ildə bu xidmət "A-" olaraq qiymətləndirilmişdi, deməli, 44 günlük müharibədən sonra o, erməni maraqlarını yetəri qədər "qorunmayıb" və qiymətləndirmədə "geriləyib". Bu qiymətləndirmə çərçivəsində hər bir qanunvericinin erməni şəbəkəsinin təşəbbüsü ilə gündəmə gətirilən qanun layihəsinə münasibəti ölçülür. Bu baxımdan, Nyu Cersidən Endryu Tsviker yaqin ki, erməni işinə xidmətə görə öz müsbət "qiymətini" alır.

Qeyd edilməlidir ki, bu qanun layihəsi 30 noyabr 2023-cü il tarixində yerli Senata təqdim olunub, Qubad İbadoğlunun həbsi, insan hüquqlarının vəziyyətini nəzərə alaraq Azərbaycanla iqtisadi əməkdaşlığın, həmçinin ştatda yaşayan azərbaycanlıların iqtisadi fəaliyyət imkanlarının dayandırılmasını təklif edir. Qanun layihəsində qeyd olunur ki, bu qanun Nyu Cersi ştatının Dövlət Katibinin qərarı ilə, yaxud Qubad İbadoğlu azadlığa buraxıldıqdan sonra verilən müvafiq qərarla qüvvədən düşəcəkdir. Bununla ABŞ dövlətinin dünyada insan hüquq və azadlıqları mövzusunda həssaslığından istifadə olunaraq, ermənilər öz mənfur maraqlarını güdür-

lər. Əsl məqsəd azərbaycanlıların ABŞ siyasətinə təsir imkanlarının zəiflədilməsidir.

Nyu Cersidən olan, erməni işi uğrunda yorulmadan çalışan Senator Bob Menendez artıq işfə olunaraq korrupsiya qalmaqalındadır və onu əvəzləyəcək yeni senator olaraq erməni lobbistləri "təmiz sima" axtarışında Tsvikerin üzərində dayanmış ola bilərlər. Bu baxımdan, onun ilk gedişi "uğurlu" sayıla bilər.

Nyu Cersi ərazisinə görə ABŞ-da 4-cü ştat olub Azərbaycandan 2,5 dəfə böyük, əhalisi isə Azərbaycan əhalisindən 2

baycana təzyiq aləti olaraq xidmət edə bilər. Bunun baş verməməsi üçün Amerika Azərbaycan Cəmiyyətinin üzərinə böyük iş düşür və onlar Tsvikerin erməni lobbisinin "xidmətçisi" olduğunu ifşa etməlidirlər.

Nyu Cersidə təsir gücünə malik erməni milyarderləri arasında yer alan (Avropa tərəfindən dünyanı dəyişən 100 erməni zənginlərindən olan) Hovhannian və Boqosyan ailələri qeyd edilə bilər. Hovhannianlar tikinti-inşaat maqnatlarıdır. Boqosyanlar isə müxtəlif sahələrdə, o cümlədən enerji sahəsində investisiyalara malikdirlər. Təsədüfi deyil ki, qəbul edilməyə çalışılan qanun layihəsində də məhz tikinti (abadlaşdırma) məsələlərinə vurğu var. Həmçinin Boqosyanların rəhbərlik etdiyi "South Jersey Group" 700 min

tişdirməklə global erməni şəbəkəsi Azərbaycanın gələcəkdə neft iqtisadiyyatından yaşıl iqtisadiyyata keçidində və yüksək texnologiya sahəsində inkişafına maneə yaratmağa çalışırlar".

AMİP liderinin köməkçisi, politoloq Əli Orucovun sözlərinə görə, ABŞ-ın son zamanlar istər Azərbaycanla, istərsə də Türkiyə ilə ziddiyyətli mövqe sərgiləməsi daha aydın görünməkdədir: "Bir tərəfdə hər iki ölkə ilə normal münasibətlərdən, əməkdaşlıq və əlaqələrdən, hətta müttəfiqlikdən danışılır, digər tərəfdən isə təzyiq göstərir və əməkdaşlığın ruhuna uyğun olmayan fəaliyyət göstərir. ABŞ-da rəsmən qondarma "erməni soyqırımı"nın 50 ştatın hamısı tanısa da, dövlət olaraq bundan 2021-ci ilin aprelindən imtina edildi. 1992-ci ildə Azər-

baycana qarşı azadlıqların müdafiəsi aktına 907-ci düzəlişi etdi. Təəssüf ki, elə ədalətsiz və qeyri-obyektiv nümunələr ortada var. İki ay öncə ABŞ dövlət katibinin Avropa və Avrasiya məsələləri üzrə köməkçisi Ceyms O'Braynın hədələyici və şantaj xarakterli çıxışı Azərbaycan-ABŞ münasibətlərində soyuqluq yaratdı. Doğrudur, sonradan Blinken Prezident İlham Əliyevə zəng edərək korrektorlar etmək və iki dövlət arasında, həmçinin Ermənistan-Azərbaycan arasında sülh prosesinin dəstəkləyicisi kimi çıxış etdi. Bundan sonra hesab olunurdu ki, ABŞ-la Azərbaycan arasında gərginliklər və anlaşmazlıqlar aradan qalxacaq, strateji tərəfdaşlıq daha da dərinləşəcək. Əfssus ki, Birləşmiş Ştatlar rəsmi Bakının xoş məramını və jestini doğru-düzgün qiymətləndirə bilmir. Məlum olur ki, Nyu Cersi ştatı Azərbaycana qarşı bir sıra sanksiyalar nəzərdə tutan qanun layihəsini ştatın Senat komissiyasının təqviminə salıb. Bəhanələri də həbsdə olan Qubad İbadoğludur. Mən də Qubad bəyin həbsdə qalmasının tərəfdarı deyiləm, lakin bu həbs olmasaydı belə heç şübhəsiz ki, başqa bəhanələr tapılacaqdı.

Təqdim olunan qadağaların Azərbaycanın iqtisadiyyatına təsiri olmasa da, hər halda, əməlin özü xoş deyil və dövlətlərarası əlaqələrə mənfi təsiri göstərir. Əgər ştatın senatında bu sanksiyalar barədə qanun layihəsi qəbul edilərsə, bu, ümumilikdə Birləşmiş Ştatların etimadına və maraqlarına təsirsiz ötüşməyəcək".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Su anbarındakı əjdaha

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

“İlan ilan yeməyincə əjdaha olmaz”
 (Azərbaycan ata sözü)

Geoloq alimlərimizdən biri deyib ki, zəlzələ olandan sonra Bakı çimərliklərində çatlar yaranırdı. Camaat o çatlara düşüb boğulacaqdır, görək dövlət vaxtında tədbir görsün.

Doğrudan da vacib işdir. Yayda biz hasarı aşıb dənizə girməyi bacarmışdıq, qahımlardan biri qəfil yoxa çıxdı. Əvvəl elə bildik onu qarğıdalı satanlar oğurlamışdır. Plyajda belə hadisələrə tez-tez rast gəlinir. Məsələn, bir dəfə ailəvi surətdə dənizə getmişdik, suya qarpız qoyduq, ancaq son anda qarpız yoxa çıxdı. Ona görə də şəxsən mən məmur-oligarxlarımızın dənizi hasarlamasını həmişə alqışlayıram. Oğurluğun qarşısını başqa cür necə alasan? Hamıya məlumdur ki, polis olmasa cinayət artar, qaişniklər olmasa avariyyaya düşərik, molla olmasa ölərik, müəllimlər dərs deməyə uşaq tərbiyəsiz böyüyər və sairə. Ancaq zəlzələnin də bu işlərə təsiri böyükdür. Məsələn, keçən dəfə sabah vaxtı təkən olanda xeyli adam tumançaq bayıra qaçmışdı, nəticədə uşaqların tərbiyəsi pozuldu. Zəlzələ olandan sonra zəlzələ idarəsinin müdirinin restoranını tapdılar. Gör nə qədər böyük çatlar yaranmışdı. Bu haqda az sonra.

Qahımın plyajda itməsini nəql edirdim. Nə başınızı ağrıdım, adam gözümüzün qabağında yox oldu. Fövqəladə, su idarəsi, dənizçilik idarəsi, suda-quruda yaşayanlar idarəsi... xülasə, dövlətin bu istiqamətdə nə qədər idarəsi varsa dəvət elədik, adam tapılmadı. Sanki yer yarlıb, dənizə girmişdi (ya da dəniz yarlıb yerə girmişdi - kim hansı kontekstdə istəsə oxusun). Üstündən bir-iki ay keçəndən sonra qahım bizə teleqram vurdu. Avstraliyadan! Sən demə, zəlzələ nəticəsində Xəzərdə yaranan çata düşüb, o üzdən çıxdı.

Əslində cin elminə görə dənizə geyçimdə (plavki) girmək ayıbdır. Eyni zamanda sərhədlərimiz pandemiya səbəbindən bağlıdırsa, adamlar zəlzələ çatına girib ölkədən qaçmağa başlasa, sabitlik pozulacaqdır. Deməli, haradan baxsan plyaj təhlükəlidir.

İndi keçək zəlzələnin ortaya çıxartdığı başqa məsələlərə. Elə sakın var zəlzələdən sonra deputatını tapıb. Bəzi rayonlarda kəndlilər qaz istəyirdilər, qəfil evlərinə qaz verilibdir. Soğanın kilosu bəzi dükanlarda bir manatdan aşağı enmişdir.

Ancaq ən ekzotik, maraqlı xəbər Şəmkirdən gəlir. Bildiyiniz kimi, orada şair icra başçısı Alimpaşa müəllim korrupsiyada suçlanıb tutulandan bəri afterşoklar davam edirdi. Son günlərdə isə Şəmkir su anbarında nəhəng ilan görünmüşdür. Bu münasibətlə Zoologiya İnstitutundan alim də danışmışdılar, deyir belə iri su ilanları olur, qış isti keçir, yuxuya getməyiblər və sairə.

Açıq cəfəngiyyatdır. Nə su ilanı? Mən qəti əminəm ki, Şəmkir su anbarında quyuğu ekranlara düşən həmin canlı əjdahadır. Bildiyimiz kimi, dünyanın bəzi su hövzələrində əjdahalara rast gəlinmişdir, bunlardan ilk növbədə Şotlandiyadakı Lox Ness gölündə yaşayan nəhəng əjdahanı misal göstərmək olar. Əgər biz Şəmkir əjdahasını lazımi şəkildə reklam etsək, sabah rayonda turist əlindən tərpanmək olmaz. Bu istiqamətdə işləmək lazımdır.

Şəmkirlilər özləri də əjdaha camaatdır, bu saat get Rasiyanı gəz, nə qədər şəmkirli biznesmen görərsən. Putini indi dünyada dik gəzməyə sövq edən, Şoyqunun ağzından alov püskürdün Sibirin neftidir, onu şəmkirli geoloq Fərman Salmanova borcludurlar.

Ümumiyyətlə, bizim Azərbaycanda Şotlandiya ilə əlaqələr qədimdir. Bir dəfə mən elmi məqalə oxumuşdum, orada yazılmışdı ki, şotlandlar əslində Ağdamın Şotland kəndindən köçən tərəkəmələrdir. Amsterdamin, Rotterdamin, Potsdamın adındakı dam hissəsi isə eynilə Ağdamın damıdır. İnşallah, bu temaya başqa vaxt qayıdacağam.

İndilik mən əjdaha mövzusunun qabartmağı təklif edirəm. Üstəlik, gələn il Əjdaha ilidir. Burada yaxşı pul var.

Dekabrın 15-də xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ABŞ-ın ölkəmizə yeni təyin olunmuş səfiri Mark Libbini qəbul edib. Səfir görüşdə etimadnaməsinin surətini nazir Ceyhun Bayramova təqdim edib. Həmçinin iki ölkə arasında ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlıq gündəliyi, regionda mövcud vəziyyət, habelə Azərbaycan və Ermənistan arasında normalaşma prosesinin perspektivləri müzakirə olunub.

“Yeni Müsavat” qeyd edir ki, Azərbaycana təyin olunmuş səfir adətən etimadnamələrini ölkə Prezidentinə təqdim edirlər. Maraqlıdır, Birləşmiş Ştatların yeni təyin olunmuş səfiri Mark Libbini isə Prezident deyil, xarici işlər naziri qəbul edib. Diplomatiyada bu cür addımlar ikitərəfli münasibətlərin durumuna görə atılır. Azpolitika.info bu məqamı diqqət çəkərək yazır ki, “belə görünür, Azərbaycanla ABŞ arasında gərginlik nisbətən yumşaldılsa da, problemlər hələ də aradan qalxmayıb”. Prosedur qaydalarına görə, səfirin etimadnaməsinin surəti Xarici İşlər Nazirliyinə təqdim olunur. Sonra isə etimadnamənin əsasının dövlət başçısına təqdim olunması üçün gün müəyyən edilir. Müəyyən edilən gündə isə dövlət başçısı səfiri qəbul edərək etimadnamənin əsasını qəbul eləyir. Burada qaydaların pozulması yoxdur. Prezident tərəfindən etimadnamənin qəbul edilməsi ləngidilə də bilər.

Xatırladaq ki, dekabrın 6-da ABŞ dövlət katibinin müavini Ceyms Obrayn Bakıda səfərdə olub və Prezident İlham Əliyevlə görüşüb, görüşdə yeni təyin olunmuş səfir Mark Libbi də iştirak edib. Üç saatdan artıq çəkən müzakirələrdən sonra Obrayn pozitiv mesajla dolu açıqlama verərək Bakıdan ayrılıb. Bu mesajlar Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh danışıqlarının Vaşinqtonda və ya Brüsseldə davam etdirilməsi ilə bağlıdır. Həmin gün Bakı və İrəvan əsirlərin dəyişdirilməsi, beynəlxalq təşkilatlarda etimadverədiç addımlar atmaqla barədə razılığa gəliblər. Ermənistanın xüsusi tapşırıqlar üzrə səfiri Edmon Marukyan bildirib ki, yanvarda hər iki ölkənin xarici işlər nazirinin Vaşinqtonda görüşü razılaşdırılıb. Rəsmi Bakı bu barədə hər hansı açıqlama verməyib. Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişel isə liderlərin Brüsseldə görüşünü təşkil etməyə çalışdıklarını açıqlayıb.

Beləliklə, ortada gərginliyin nisbətən yumşaldığını göstərən konkret addımlar var. Amma görünür, Bakının Vaşinqtondan daha ciddi gözləntiləri və narazılıqları mövcuddur. Məsələn, 907-ci düzəlişin 2 illik bərpası ilə bağlı düzəliş ABŞ Senatına

ABŞ-ın yeni səfiri Prezident Əliyevin qəbulunu gözləyir - yubanmanın səbəbləri

Mark Libbinin etimadnaməsini dövlət başçısı yox, XİN rəhbəri qəbul etdi; Bakı Vaşinqtondan Qarabağla bağlı təzyiq xarakterli addımları dayandıрмаğı istəyir, bura komissiya fəaliyyətinə son verilməsi, səfirin Şuşaya getməsi daxil ola bilər

təqdim olunub, daha sonra onu prezident Co Bayden imzaladıqdan sonra qüvvəyə minməlidir. Azərbaycan Birləşmiş Ştatlardan, ümumiyyətlə, Qarabağla bağlı təzyiq xarakterli bütün addımları dayandıрмаğı və mövcud səndələri ləğv etməsini istəyir. Bura ABŞ dövlət katibinin təlimatı ilə yaradılan, 19 sentyabr əməliyyatlarına qədər baş verən hadisələri araşdıracaq komissiya fəaliyyətinə son verilməsi də daxil ola bilər. Bu komissiya nəyi araşdıracağı, onun nəticəsi olaraq Azərbaycana qarşı daha hansı təzyiq xarakterli addımlar atılacağı bəlli deyil...

Rəsmi Bakının əsas tələblərindən biri də 19 sentyabrda Qarabağda keçirilmiş antiterror əməliyyatından sonra yaranmış reallıqları qəbul etməsini, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyini de-fakto tanımasını, bunun bəyanı olaraq Bakıdakı səfirin Şuşaya səfər etməsini gözləyir. Görünür, Azərbaycana təyin olunmuş səfirin etimadnaməsini Prezidentin deyil, xarici işlər nazirinin qəbul etməsi qeyd olunan və olunan başqa səbəblərlə bağlıdır. Bakının gözləntiləri özünü doğrultsa, o zaman hazırkı soyuq münasibətlər də tədricən aradan qalxa bilər”, - deyə sayt yazır. Yada sala ki, Fransanın Azərbaycana yeni təyin olunmuş səfiri Ann

Buayon da etimadnaməsinin surətini nazirə təqdim etmişdi. Yalnız Makron yeni Azərbaycan səfirinin etimadnaməsini Parisdə qəbul etdikdən sonra Bakı da analoji addımı atdı. Azərbaycanın Birləşmiş Ştatlardakı ötən il təyin edilən səfiri Xəzər İbrahim etimadnaməsini prezident Cozef Baydenə təqdim edib.

Siyasi şərhçi Əziz Əlibəyli isə bu münasibətlərin ABŞ-dakı seçkilərə qədər eyni tempramətdə qalacağını proqnozlaşdırır. Onun sözlərinə görə, birinci səbəb odur ki, münasibətləri korlayan güclər, komanda və maraqlar dəyişməyib. Ekspert hesab edir ki, ikinci səbəb seçkilərə qədər münasibətlərin həmin maraqlar ucbatından yenidən pisləşəcəyi ehtimalıdır. Ə.Əlibəyliyə görə, bunu lobbi sifariş adlandırsaq, burada ermənilərin də böyük “əməyi” olacağı gözlənilir: “Erməni lobisi ABŞ-Azərbaycan münasibətlərini seçki prosesinin bir hissəsinə çevirəcək. Eyni zamanda Qərbin ikili standartlarla yanaşması hələ də davam edir. Ona görə Azərbaycanın çox səbirli və adekvat davranışı başadüşüldür. Bizə demokratiya və insan haqları hesabatlara ilə təzyiqləri bu münasibətlərlə qiymətləndirə bilərik”.

□ **Emil SALAMOĞLU**
 “Yeni Müsavat”

ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Hüquqları Bürosunun (DTİHB) Seçki Ehtiyaclarını Qiymətləndirmə Missiyası Azərbaycanda fevralın 7-də keçiriləcək növbədənəkar prezident seçkisi ilə bağlı görüşlərə başlayıb. Missiyanın nümayəndələri Martina Barker Çiqanikova və Qoran Petrov fevralın 18-də Milli Məclis sədrinin birinci müavini Əli Hüseynli, Milli Məclisdə təmsil olunan siyasi partiya rəhbərləri və müxalifətdə olan Müsavat Partiyasının başqanı ilə görüşüb. Müsavat Partiyasının məlumatına görə, Arif Hacılı Müsavat Partiyasının seçkilərdə iştirakdan imtinasının səbəbləri barədə məlumat verib. Missiyanın nümayəndələri 19 dekabrda MSK sədri Məzahir Pənəhov və MSK üzvləri ilə görüşüb.

ATƏT DTİHB-nin Seçki Ehtiyaclarını Qiymətləndirmə Missiyası bir qayda olaraq bu qurumun seçki müşahidə missiyası gəlməmişdən öncə hökumətin dəvəti ilə səfər edir. Qiymətləndirmə missiyası hökumət qurumları, Mərkəzi Seçki Komissiyası, siyasi partiyalar, vətəndaş cəmiyyəti təmsilçiləri və media qurumları ilə görüş keçirərək seçki mühitini öyrənir. Səfər seçki öncəsi vəziyyət və seçki mühiti ilə tanış olduqdan sonra bu barədə hesabat hazırlanması məqsədi daşıyır.

Məlum olub ki, MDB Parlamentlərarası Assambleyasının müşahidəçiləri Azərbaycanda keçiriləcək növbədənəkar prezident seçkilərini izləyəcək.

Milli Məclisin üzvü Elman Nəsirov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, beynəlxalq müşahidə missiyalarının dəvət edilməsi Azərbaycan hakimiyyətinin seçkilərin şəffaf, demokratik keçirilməsində maraqlı olduğunu daha bir təsdiqdir: "10 gündür ölkəmizdə seçki kampaniyasına rəsmi start verilib. Artıq bir sıra siyasi partiyalar növbədənəkar prezident seçkisi namizədləri ilə iştirak etmək haqqında qərar qəbul edib. Ölkəmizdə demokratik, beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan seçki sistemi mövcuddur. Məhz demokratik seçki mühitinin göstəricisidir ki, ölkəmizdə fəaliyyət göstərən siyasi partiyalar keçirilən seçkidə fəal iştirak edirlər. Bu reallığı qarşıdan gələn növbədənəkar prezident seçkisi haqqında deyə bilərik. 7 fevral növbədənəkar prezident seçkisi ən yüksək səviyyədə, xalq bayramı kimi, demokratik keçiriləcək. Demokratik seçki ənənəsi olan Azərbaycan dövləti, xalqı dünyaya

ATƏT-in seçki müşahidəçiləri Bakıda-iqtidar onları niyə çağırır?

Seçki kampaniyasının yeni mərhələsi başladı

ən yüksək seçki nümunəsi qoyacaq. Odur ki, Azərbaycan dövləti seçkilərin istər yerli, istər beynəlxalq müşahidəçilər tərəfindən müşahidə edilməsində həmişə maraqlı olub və maraqlıdır.

Ancaq təəssüf ki, yenə də müxalifətin radikal qanadı yanlış mövqə bildirir, ictimaiyyəti çaşdırmağa çalışırlar. Əslində bu yanaşma onların zəifliyinin nümunəsidir. Çünki heç bir sosial dayaq olmayan siyasi partiyalar seçkidə heç bir nəticə qazana bilməyəcəklərini yaxşı anlayırlar.

Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlu isə bildirdi ki, ilk dəfə olaraq Azərbaycan seçkiləri ərazi bütövlüyü və suveren hüquqları bərpa edilmiş bir ölkənin vətəndaşları kimi seçkiyə qatılacaq: "Bu hər bir azərbaycanlı üçün böyük qürur olmaqla bərabər həm də onların 30 illik arzularının gerçəkləşməsi hadisəsi olacaq. Ona görə də ümummilli mövqə baxımından bu seçki həm də zəfərimizin simvolu kimi yadda qalacaq. Tarixi zəfərimiz yeni reallıqlar yaratmaqla bərabər həm də yeni çağırışlar və vəzifələr də müəyyənləşdirib. Bu vəzifələr həm daxili və xarici siyasətimiz, həm də bütövlükdə dövlətçiliyimizin daha da inkişaf etdirilməsi baxımından olduqca aktualdır. Çünki biz hərbi-siyasi qələbəmizi xalqımız üçün rifahə və inkişafa, dövlətimiz üçün yeni dünya nizamında onun söz sahibi olmaq hadisəsinə çevirməyi bacarmalıyıq. Şübhəsiz ki,

bu məqsədləri realizə edə biləcək tək lider elə bu gerçəklikləri yaradan Prezident İlham Əliyevdir. Bu gün regionumuzda və dünyada baş verən olduqca müəkkəb hərbi-siyasi proseslər kontekstində təkə Azərbaycanın deyil bütövlükdə regionumuz və müttəfiqlərimizin təhlükəsizliyini və maraqlarını qoruya biləcək lider məhz İlham Əliyevdir. Seçkilərin demokratik, şəffaf keçirilməsinə şübhə yoxdur. Müşahidəçiliyi həyata keçirəcək yerli və xarici təşkilatlar, müşahidəçilər demokratik seçkilərin və cənab İlham Əliyevin parlaq qələbəsinin şahidi olacaqlar".

Milli Məclisin son iclasında deputat Bəhrüz Məhərrəmov deyib ki, növbədənəkar prezident seçkisi sağlam siyasi rəqəbat şəraitində yeni reallığa keçidi təmin edən demokratik imkan: "Bu gün heç bir siyasi qüvvənin İlham Əliyevin namizədliyi qarşısında şansı yoxdur, amma bu prosesdə hər kəsə cəmiyyətin və dövlətin siyasi həyatında, habelə dövlətin idarə olunmasında iştirak etmək hüququnu reallaşdırmaq üçün sağlam şərait yaradılıb. Antimillilə ünsürlərin isə bu dəfə də prosesdən kənarda qalması əslində xəyanətkar, tənqidçi və qorxaq mahiyyətin ifadəsidir. Boykot cəhdi əslində bu dərnəklərin tənqidçi mahiyyətinin ifadəsidir və yeganə məqsəd də budur ki, siyasi sabitliyi pozaraq ölkənin daxili məsələlərinə

müdaxilə arzusunda olan xarici qüvvələr üçün fürsət yaratsınlar. Amma hər kəs başa düşməlidir ki, İlham Əliyevin qurduğu nizamı bu gün, yaxud da gələcəkdə heç bir xarici və daxili ünsür zədələyə bilməz. İndi ənənəvi destruktiv Qərb strukturları bu reallığın fərqi qındadır və Avropa Parlamentinin bir qrup korrupsioner deputatı da başda olmaqla, bəzi dairələr beynəlxalq ictimaiyyət adından ölkəmiz əleyhinə saxta bəhanələr altında seçki öncəsi bəyanatlar verməyə başlayıblar. Amma möhtərəm Prezidentin ifadə etdiyi kimi, 200-dən çox ölkə var, 20-30 ölkə özünü necə beynəlxalq ictimaiyyət sayı bilər? Beynəlxalq ictimaiyyətin Azərbaycana real baxışının göstəricisi 3-5 korrupsioner deputatın, yaxud çürümüş neoimperialistlərin bəyanatları yox, 200-ə yaxın ölkənin yekdil rəyi ilə dünyanın ən mötəbər tədbirlərindən biri olan COP29-un ev sahibliyini Azərbaycana həvalə etməsidir. Bu, İlham Əliyevin də ifadə etdiyi kimi, bizə olan ehtiramın ifadəsidir və bu ehtirama möhtərəm Prezidentin qətiyyəti ilə nail olmuşuq".

Qeyd edək ki, dekabrın 9-dan etibarən növbədənəkar prezident seçkisi ilə əlaqədar namizədlər-seçki hüququ olan vətəndaşlar, seçkilərin təşəbbüs qrupları, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları namizədlərini irəli sürməyə başlayıblar. İndiyə qədər 7 nə-

fərin prezidentliyə namizədliyi irəli sürülüb. Seçki Məcəlləsinə əsasən, səsvermə gününə ən çoxu 50 və ən azı 30 gün qalmış saat 18.00-dək partiyaların, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi namizədin qeydə alınması üçün zəruri olan seçki sənədlərini Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim etməlidir.

Seçki təqviminə görə namizədin qeydə alınması üçün zəruri olan seçki sən-

nədlərinin Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edilməsi 2023-cü il dekabrın 19-dan icazə verilib. Bu müddət 2024-cü il yanvarın 8-i saat 18.00-dək olan dövrü əhatə edəcək.

Seçki Məcəlləsinə əsasən, namizədliyin rəsmi qeydə alınması üçün 60 fərqli seçki dairəsindən minimum 40 min seçici imzası tələb olunur.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Rəsulzadənin nəvəsi mövqeyini açıqladı

Fevralın 7-də Azərbaycanda növbədənəkar Prezident seçkisi keçiriləcək. İndiyədək 7 nəfərin - hazırkı Prezident İlham Əliyevin, Böyük Quruluş Partiyasının (BQP) sədri, deputat Fazil Mustafanın, Sosial Tədqiqatlar Mərkəzi İdarə Heyətinin sədri, deputat Zəhid Orucun, Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayevin, BAXCP sədri, deputat Qüdrət Həsənzadənin, Milli Cəbhə Partiyasının sədri, deputat Razi Nurullayevin, "Vətəndaş Hüquqlarının Müdafiəsinə Dəstək" İctimai Birliyinin sədri Fuad Əliyevin namizədliyi irəli sürülüb.

Bəzi siyasi partiyalar seçkilərdə namizəd irəli sürməyə də, mövqelərini açıqlayıb. Məsələn, İqbal Ağazadənin sədrlik etdiyi Ümid Partiyası seçkilərdə İlham Əliyevi dəstəkləyəcək, sabiq baş nazir Pənəh Hüseynin rəhbərlik etdiyi Azərbaycan Xalq Partiyası isə üzvlərə seçkilərdə kimi dəstəkləmələri barədə sərbəstlik verib.

Ayrı-ayrı tanınmış şəxslər də növbədənəkar prezident seçkilərində kimi dəstəkləyəcəkləri barədə açıqlamalar veriblər.

Modern.az-ın əməkdaşı Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin banisi Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin nəvəsi Rəis Rəsulzadənin seçkidə kimi dəstəkləyəcəyi ilə bağlı fikirlərini öyrənib.

Sayıma açıqlamasında Rəis Rəsulzadə böyük ehtimalla İlham Əliyevin yenidən Prezident seçiləcəyini bildirib: "Ümidvaram ki, seçkilər demokratik şəkildə həyata keçiriləcək. Bir sıra namizədlər var. Təbii ki, kim çox səs yığacaq, o da qazanacaq. Bizim hazırkı Prezidentimizin reytingi çox yüksəkdir. Yəqin ki, elə o da seçiləcək".

R. Rəsulzadə seçkilərdə İlham Əliyevi dəstəkləyəcəyini vurğulayıb: "Səsvermədə iştirak etmək hər birimizin borcudur. Bir vətəndaş kimi seçkilərdə iştirak etməliyik. Yəqin ki, mənim dəstəyim cənab İlham Əliyevə olacaq. Səsimi ona verəcəm".

Baş ofisi İsveçrədə yerləşən tanınmış beynəlxalq təhsil mərkəzi EF (Education First) dünya ölkələrində ingilis dili biliyi ilə bağlı araşdırmanın nəticələrini dərc edib. 113 ölkə və regionda standartlaşdırılmış EF ingilis dili testlərindən keçən 2,2 milyon yetkin şəxsin nəticələri təhlil edilib. Azərbaycan dünyada 83-cü, Avropada isə sonuncu yerdədir.

Azərbaycanın irəlində olduğu ölkələr sırasında Yaponiya, Meksika, Tailand və Səudiyyə Ərəbistanını xüsusi qeyd etmək lazımdır.

Bu, çox acınacaqlı statistikadır - hansı ki, kökləri sovet keçmişinə gedib çıxır. Yada salaq ki, o vaxtlar Bakıda və Gəncədə, respublikanın bir-iki şəhərində rusca yaxşı danışdılar, kənd yerlərində isə çox zəif danışdılar. Çünki Azərbaycanın kənd və rayonlarında işləməyə hazır rus dili və ədəbiyyatı müəllimləri çatışmırdı. Təbii ki, ingilis dili müəllimləri ilə bağlı vəziyyət daha acınacaqlı idi.

İndi əslində biz eyni problemi görürük. Respublikanın regionlarında yüksək ixtisaslı xarici dil müəllimlərinin hələ də böyük çatışmazlığı var. Üstəlik, yerli məktəblərdə də xarici dillərin tədrisinə yanaşma problemi var. Müəllimlər əksər hallarda şagirdin mahiyyətini dərk etməsini nəzərdə tutan funksional tədrisdən çox, əzbər öyrənməni nəzərdə tutan köhnə metodologiyadan istifadə edirlər.

Bu, təhsil ekspertlərinin uzun müddətdir ki, yüksək səslə qışqırdıqları bir problemdir. Amma cəmi bir-iki il əvvəl Təhsil Nazirliyi problemi münasibətini dəyişməyə başladı. Buna uyğun olaraq, təhsil prosesinin mahiyyətini bizdən xeyli əvvəl dəyişdirən keçmiş SSRİ-nin bütün digər ölkələri kitabda yazılanları əzbərləməyə deyil, qrammatikaya deyil, dilin incəliklərini dərk etməyə önəm verirdilər. Odur ki, onlar danışdığı ingilis dili bilikləri üzrə reytinglərdə Azərbaycanı xeyli qabaqlayırlar.

Təhsil eksperti Nadir İsrailov mövzu ilə bağlı "Yeni Məsəvat"a dedi ki, sovet dövründə Azərbaycanda xarici dil 5-ci sinifdən tədris olunurdu: "Rus dili isə ikinci ana dili hesab olunduğundan, ikinci sinifdən keçirilirdi. Həmin dövrdə ingilis dili əsasən 5-ci sinifdən tədris olunurdu. Müstəqillik qazandıqdan sonra rus dili də xarici dil kateqoriyasına daxil oldu. Bu baxımdan sovet dövrü ilə müqayisədə hazırda xarici dillərə necə üstünlük verdiyimiz açıq-aşkardır. Artıq xarici dillər ikinci sinifdən tədris olunur.

Oh my god - ingilis dili ilə bağlı hesabatda Azərbaycan sonuncudur

"Education First" dünya ölkələrində ingilis dili biliyi ilə bağlı araşdırmanın nəticələrini dərc edib - niyə dünyada 83-cü?

Elm və təhsil naziri də dəfələrlə ingilis dili məsələsinə toxunub. İngilis dili ilə bağlı xeyli kurslar var, istər bakalavr, istərsə də magistraturaya qəbulda xarici dillə bağlı dəfələrlə qaydalarda dəyişiklik edilib. O ki qaldı reytinglərdə yer tutmağa, bu hesabatlar heç də o anlama gəlmir ki, ingilis dilinin tədrisi bizdə aşağı səviyyədədir. Həmin reytinglərdə müxtəlif şərtlər irəli sürülür ki, onlar da təkcə nitq bacarığı ilə bağlı olmur. Bu şərtlərə cavab verilməyəndə ballar aşağı salınır".

Təhsil eksperti Kamran Əsədov dedi ki, əsas xarici dil birinci sinifdən, ikinci xarici dil isə beşinci sinifdən tədris olunur:

"Tədris planına dair qeydlərdə də göstərilirdi ki, istər əsas, istərsə də xarici dili seçim hüququ valideynlərə verilir. Onlar müəyyən olunmuş dillər - ingilis, alman, fransız, rus, ərəb və fars dilləri arasında seçim etməkdə azaddırlar. Mövcud qanunvericiliyə əsasən, hətta valideynlərin seçimindən asılı olaraq zərurət yaranarsa, eyni sinifdə iki xarici dil qrupu da təşkil oluna bilər.

Ölkəmizdə daha çox tədris olunan xarici dillərə gəlincə, xarici dillərin öyrənilməsi ilə bağlı ümumi bir tələbat var. Bu tələbat istəsək də, istəməsək də, cəmiyyətin özünə tələb olunan formalaşır. Hər birimiz bilir ki, beynəlxalq aləmə əsas çıxış dili ingilis dilidir. Bu baxımdan, ölkəmizdə xarici dillərin tədrisində əsas dil kimi ingilis dili çox böyük üstünlük təşkil edir. Təxmini hesablamalara görə, məktəblərimizdə birinci xarici dil kimi 90-95 faiz ingilis dili tədris olunur. Əsas xarici dil ingilis dili olan məktəblərdə isə ikinci xarici dilin daha çox rus dili olduğu müşahidə edilir. Təbii ki, ikinci xarici dil olaraq fransız, alman dilləri tədris olunan məktəblərimizə də rast gəlinir. Bundan başqa, əsas xarici dil fransız, alman dili olan məktəblərimiz də var. Lakin bu məktəblərin sayı çox azdır. Ərəb dili tədris olunan məktəblərə isə çox nadir hallarda rast gəlinir.

təblərimiz də var. Lakin bu məktəblərin sayı çox azdır. Ərəb dili tədris olunan məktəblərə isə çox nadir hallarda rast gəlinir.

Təqribən 15 il əvvəl orta məktəblərdə ingilis dili beşinci sinifdən başlayaraq tədris olunurdu. Bu sinifdən başlayaraq on birinci sinifə kimi tədris olunurdu. Və dərslər hər il deyil, bir neçə il sonra dəyişilirdi. Lakin Azərbaycanın Avropaya integrasiyasından sonra Azərbaycanda da ingilis dilinə tələbat artdı. Hazırda istənilən sahədə çalışan şəxslər, tələbələr, şagirdlər bu dili öyrənməyə can atırlar. Hazırda məktəblərimizdə ingilis dili dərsləri birinci sinifdən başlayaraq on birinci sinifə kimi tədris olunur. Əslində bu ilk baxışdan normaldır".

Ekspert qeyd edib ki, azərbaycanlı şagirdlərin mühiti xaricdəkinə nisbətən fərqlidir: "Məsələn, xaricdə uşaq məktəbə getməmişdən əvvəl, yeni uşağın məktəbəqədər dövrü zamanı da ingilis dili dərsləri keçirilir. Təbii ki, yaşa uyğun şəkildə. Və uşaq artıq məktəbə gedəndə daha rahat şəkildə dərsləri mənimsəməyə başlayır. Qəbul və buraxılış imtahanlarının nəticələrini təhsil edəndə

görürük ki, şagirdlər xarici dildən minimum tələbləri ödəyiblər. Dövlət orta məktəblərində ingilis dili bölmələri yoxdur və yaxın gələcəkdə də yaradılması nəzərdə tutulmur. Bəzi özəl ümumtəhsil məktəblərində ingilis dili bölmələri fəaliyyət göstərir.

Hesab edirəm ki, ingilis dilində bölmələr yaratmaq üçün kadrlar lazımdır. Şagirdlərə müxtəlif fənləri ingilis dilində tədris edə bilən müəllimlər hazırlanmalıdır. Özəl məktəb tanıyıram ki, dərslərin tədrisi ingilis dilində olan ibtidai siniflər açılırsa da, ora 4-5 fənni ingilis dilində tədris edə bilən müəllim tapılmadı. İngilis dilini bilən kadrların yetişdirilməsi vacibdir. İngilis dili dünyaya açılan pəncərədir. Bu dili bilməyən dünyada, Azərbaycanın daxilində də yaxşı karyera qurmaqda çətinlik çəkəcək.

Düşünürəm ki, ingilis dilinin ibtidai siniflərdən bütöv bölüm kimi tədris olunmasına ehtiyac var və bu, Azərbaycanın kadr potensialının inkişafında mühüm rol oynaya bilər. Təhsil müəssisələrində, hətta lazım olan başqa dillərdə də bölmələr açılmalıdır. Amma dünyanın universitetlərinin çoxunda müxtəlif dilləri, hətta ölü latın dilini öyrədirlər. İtal-

Bakıda 47 mindən çox şagird məktəbini dəyişdi

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin tabeliyindəki ümumi təhsil müəssisələri üzrə 2023-cü ildə 47 854 şagird elektron sistem (sy.edu.az) vasitəsilə bir məktəbdən digərinə köçürülüb.

Bu barədə Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, elektron sistem vasitəsilə şagird yerləşməsi valideynlərin rahatlığına, prosesin daha şəffaf və operativ həyata keçirilməsinə, əlavə vaxt itkisinin qarşısının alınmasına, ümumi tənzimlənmədə subyektiv amillərin aradan qaldırılmasına imkan verir.

Elm və Təhsil Nazirliyindən yeni təyinatlar

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi yanında Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin Şəki-Zaqatala Regional Təhsil İdarəsinin müdiri Mehdiyev Bəhruz Yusif oğlu Lənkəran-As-tara Regional Təhsil İdarəsinin müdiri vəzifəsinə təyin edilib.

Bu barədə Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyindən məlumat verilib.

Şəki-Zaqatala Regional Təhsil İdarəsinin müdiri vəzifəsinin icrası isə regional idarənin müdir müavini Mahmudova Günay Rasim qızına həvalə edilib.

Qeyd edək ki, bundan öncə Abşeron-Xızı Regional Təhsil İdarəsinin müdir müavini Coşqun Əliyev Quba-Xaçmaz Regional Təhsil İdarəsinə müdir təyin edilib.

yan, fransız, alman dillərini işsiz qalma və ya qeyri-sə keçirlər. Müxtəlif dillərdə təlimin təşkili kütləvi olmur. Lakin burada məqsəd xarici dildə təlim alanların fəaliyyətinin gələcəkdə o dil istiqamətində təşkil edilməsidir. Amma bizdə hansı dildə təhsil almaqdan asılı olaraq sonda mütəxəssisin

Ayrıca ingilis bölməsinin açılmasına ehtiyac görmürəm, onun yerinə ingilis dilinin tədrisində keyfiyyəti artırmaq lazımdır".

✒ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Məsəvat"

Dekabrın 19-da Milli Məclisin növbəti plenar iclası keçirildi. Sədr giriş nitqində bildirdi ki, dekabrın 15-də Yeni Azərbaycan Partiyası İdarə Heyətinin genişləndirilmiş iclasında ölkəmizin ictimai-siyasi həyatı üçün son dərəcə böyük əhəmiyyətə malik olan bir qərar qəbul edilib: “Yeni Azərbaycan Partiyasının sədri İlham Heydər oğlu Əliyev gələn il fevralın 7-nə təyin edilmiş prezident seçkisi partiyadan namizəd göstərilib. Əlbəttə, bu qərar bütün Azərbaycan xalqının arzu və istəyini ifadə edib. Dünya miqyaslı siyasi və dövlət xadimi olan möhtərəm cənab İlham Əliyev ölkəmizə heyrətamiz uğurlar gətirən fəaliyyəti ilə xalqımızın dərin hörmət və məhəbbətini qazanıb.

Ulu öndər Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi daxili və xarici siyasət konsepsiyası yeni tarixi şəraitdə yaradıcı surətdə davam etdirilib və daha da zənginləşdirilib. Azərbaycan dünyanın ən dinamik inkişaf edən dövlətləri sırasına çıxıb, geniş bir bölgədə söz sahibinə çevrilib”. **S.Qafarova qeyd etdi ki, möhtərəm cənab İlham Əliyev Azərbaycanın müzəffər sərkərdəsi kimi adını tarixə həkk edib:** “Onun siyasi-diplomatik və hərbi-strateji məharəti sayəsində 44 günlük Vətən müharibəsi və bir günlük antiterror tədbirləri Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun işğalına son qoyulması ilə nəticələnib. Dövlətimizin ərazi bütövlüyünün, suverenliyinin və tarixi ədalətin bərpa olunması xalqımızın milli qürurunu özünə qaytarıb. Azərbaycanın müasir tarixinin son iyirmi ili cəmiyyət və dövlət həyatının bütün sahələrində davamlı yeniləşmə, sürətli sosial-iqtisadi inkişaf, möhkəm ictimai-siyasi sabitlik və tərəqqi, milli qürur, həmrəylik və birlik, gələcəyə sonsuz inam anlayışları ilə bağlıdır. Əminliklə söyləmək olar ki, möhtərəm cənab İlham Əliyevə xas olan siyasi bəsirət və səriştə, dövlətçilik təfəkkürü və idarəçilik məharəti dövlətimizin müstəqil inkişaf yolu ilə bundan sonra da inamla irəliləməsinə təmin edəcək. Azərbaycan qarşıdakı illərdə daha böyük uğurlara imza atacaq və yeni zirvələri fəth edəcək”.

Deputat Bəhruz Məhərrəmov da prezident seçkisindən danışdı. Bildirdi ki, demokratik quruluşa təminat vermək dövlətimizin ali konstitusion niyyətlərindən biridir: “Seçki isə demokratik quruluşun ən önəmli elementlərindəndir. Elan edilmiş növbədənəkar prezident seçkisi sağlam siyasi rəqabət şəraitində yeni reallığa keçidi təmin edən demokratik imkandır. Azərbaycan xalqı hərbi-siyasi qələbələri-mizdən doğan yeni reallığa,

Parlamentdə prezident seçkisi müzakirələri

Müxalifətə də mesajlar verildi; **deputat:** “Orta hesabla ildə 1000 qadın bu cür cinayətin qurbanı olur, burada “TikTok”un rolu var...”

yalnız cənab İlham Əliyevlə adlamağı arzulayır və bu mənada Yeni Azərbaycan Partiyası növbədənəkar prezident seçkisi cənab İlham Əliyevin namizədliyini müəyyən etməklə ilk növbədə xalqın tələbini, cəmiyyətin təkidli sifarişini yerinə yetirmiş oldu. Bəli, bu gün heç bir siyasi qüvvənin cənab İlham Əliyevin namizədliyi qarşısında şansı yoxdur, amma bu prosesdə hər kəsə cəmiyyətin və dövlətin siyasi həyatında, habelə dövlətin idarə olunmasında iştirak etmək hüququnu reallaşdırmaq üçün sağlam şərait yaradılıb”. **Deputat bildirdi ki, konstruktiv müxalifətin rahat şəkildə seçki marafonuna qatılması bu reallığı bir daha təsdiq edir:** “Antimilli ünsürlərin isə bu dəfə də prosesdən kənarda qalması əslində xəyanətə, tərxiyə və qorxaq mahiyyətin ifadəsidir. 5 min adam tapıb partiyalarını qeydiyyatdan keçirə bilməyən bir ovuc ünsür, indi guya seçkiləri “boykot” edir. Bu xalqı siz çoxdan boykot edib, siz kimi boykot edirsiniz?! Bu gün Azərbaycanda seçkilərin boykot edilməsi üçün heç bir siyasi-hüquqi şərait və zərurət yoxdur. Boykot cəhdi əslində bu dərnəklərin tərxiyə məhiyyətinin ifadəsidir və yeganə məqsəd də budur ki, siyasi sabitlik pozaraq ölkənin daxili məsələlərinə müdaxilə arzusunda olan xarici qüvvələr üçün fürsət yaratsınlar. Amma hər kəs başa düşməlidir ki, İlham Əliyevin qurduğu nizamı nə bu gün, nə gələcəkdə heç bir xarici və daxili ünsür zədələyə bilməz”.

Deputat Anar İsgəndərov bildirdi ki, bu gün yüz minlərlə seçici 7 fevral seçkisini səbirsizliklə gözləyir. Tarixçi professor deyir ki, Qarabağ xanlığının mövcud olduğu illərdə buradakı mülkiyyətlər hər zaman problemlər yaradıb. Eyni zamanda 1923-cü ildə, sovetlərin diktəsi ilə DQMV yaradıldı, ondan sonrakı 70 il və daha 30 il ərazində Azərbaycana dəhşətli zərbələr vuruldu. A.İsgəndərov bildirdi ki, Azərbaycan məhz İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bu bölgədəki bəlalardan xilas oldu. “Artıq Dağlıq Qarabağ deyilən bir qurum yoxdur”-deyən professor qeyd etdi ki, tarixi şəxsiyyətləri müqayisə edərkən İlham Əliyevin zirvə olduğunu hər zaman nəzərə almaq lazımdır.

Deputat Vüqar Bayramov dedi ki, qalib Azərbaycanın qalib Prezidenti hakim partiyasının namizədi olacaq. O xatırlatdı ki, son illər siyasi sferada həyata keçirilən islahatlar seçkinin demokratik keçirilməsinə zəmanət verməklə yanaşı, bütün siyasi partiyaların seçkidə bərabər iştirakına imkan yaradır: “Bir tərəfdən Azərbaycanın geosiyasi və geoiktisadi mövqeyinin daha da möhkəmlənməsi, digər tərəfdən isə islahatların daha da dərinləşməsi kontekstində dayanıqlı inkişafın qorunub saxlanması vacib prioritetlərdəndir. Prezident İlham Əliyev hakimiyyətdə olduğu son 20 il ərzində tarixi zəfərə imza atmaqla yanaşı, Azərbaycan xalqını qalib xalqa çevirən Müzəffər

Ali Baş Komandandır. İlham Əliyevin namizədliyi Azərbaycanda inklüziv və davamlı inkişafın qorunması baxımından vacib idi. Etiraf etmək lazımdır ki, bu gün Azərbaycan xalqı məhz qalib Ali Baş Komandanın yanındadır və ona tam etimad edir. Müzəffər Ali Baş Komandan Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa edən dövlət başçısıdır. Cənab Prezidentin rəhbərliyi ilə şanlı ordumuz yüz minlərlə məcburi köçkünün, o cümlədən mənim ata-baba yurdumu düşmənlərdən azad etdi. 30 il işğal altında qalan və tamamilə dağıdılaraq xarabalığa çevrilən torpaqlarımızda genişmiqyaslı quruculuq işləri həyata keçirilib”. **Deputat bildirdi ki, artıq həm Qarabağda, həm də Şərqi Zəngəzurdə intensiv qayıdışa start verilib:** “Son 20 il ərzində Azərbaycan regionda ən böyük uğurlara imza atan dövlətlərdəndir. ÜDM 4, büdcə gəlirləri 30, xarici ticarət dövriyyəsi 10 dəfə artıb. Xarici borcun ÜDM-də payına görə Azərbaycan dünyada ən yaxşı göstəriciyə malik olan 10 ölkədən biridir. Son 20 ildə sərmayələrin ümumi həcmi 300 milyard ABŞ dolları keçib və onlardan 190 milyard dolları qeyri-enerji sektoruna yönəlib. Göründüyü kimi, Azərbaycan 20 il ərzində iqtisadi sahədə ciddi uğurlara nail olub. Bütün bunlar deməyə əsas verir ki, bu seçkidə İlham Əliyevin alternativi yoxdur, Azərbaycan xalqı İlham Əliyevə tam

etimad edir”.

Digər çıxışlarda da prezident seçkisindən bəhs olundu.

Daha sonra Milli Məclisdə Gender bərabərliyinin təmin edilməsinə nəzarəti həyata keçirən icra hakimiyyəti orqanının 2022-ci ildə fəaliyyəti haqqında hesabatı müzakirəyə çıxarıldı. Hesabatı **Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova** təqdim etdi. Komitə sədri bildirdi ki, dövlət orqanlarında və onların sistemində 2022-ci ildə rəhbər vəzifələrdə çalışan qadınların sayında əhəmiyyətli dəyişiklik baş verməyib: “Ali Məhkəmənin 38 hakiminin 4-ü, apelyasiya instansiyası məhkəmələrinin 125 hakimindən

lər bu hadisələr şəhərdə çox idisə, indi kənd yerlərində də belədir. Kişi illərlə Rusiyada yaşayıb, geri qayıdan kimi birinci həyat yoldaşını öldürür. İkincisi gedir xaricə, ailəsi ilə maraqlanmır, gəlib arvadını, bacısını öldürür. Televiziya da bunu tərənnüm edən serialların qarşısı alınmalıdır. Bilməyənləri də serial vasitəsilə öyrədirlər ki, necə öldürmək olar”. **S.Novruzov qeyd etdi ki, gələn il Azərbaycanda bələdiyyə seçkiləri keçiriləcək:** “Seçkilər orqanlarda qadınların sayı artırılmalıdır. Bildirim ki, vaxtilə bələdiyyələrdə qadınlar 3 faiz idisə, indi vəziyyət dəyişib. Bu rəqəm 40 faizə yaxındır”.

B.Muradova dedi ki,

2022-ci ildə cəmi 51 nəfər məişət zorakılığı ilə bağlı hadisələr nəticəsində ölüb: “Bəzən hadisənin daha dəhşətli görünməsinə səbəb onun çox müzakirə olunmasıdır. Ona görə də bizə elə gəlir ki, gündə 7 qadın məişət zorakılığından ölüb. Amma elə deyil. Biz zorakılıq törədən kişiləri reabilitasiyaya cəlb etməliyik, onlarla psixoloji olaraq işləməliyik. Bunun üçün belə mərkəzlər yaradılmalıdır. Amma bu vaxt alan prosesdir, biz bunu etməliyik”.

Deputat Sabir Rüstəmxanlı bildirdi ki, Azərbaycan ailələrinin çox böyük problemləri var və bunlar geniş müzakirə olunmalıdır: “Onlardan biri ailələrin tez dağılmasıdır. Bizdə möhkəm ailə institutu olub, təəsüf ki, indi bu zəifləyir. Abort, qızların ana olmaq istəməsi problemdir. Bilmək istərdim ki, komitə ailələrin qorunması məsələsinə kömək edən uşaq pulu məsələsinə dövlət qarşısında qaldırıbmı? Bu məsələ bir neçə dəfə Milli Məclisdə də müzakirə olunub”.

B.Muradova bildirdi ki, qanunvericilikdə çoxuşaqlı ailələrin sayı məsələsinə baxmaq, ödəniş üçün uşaq sayı həddini aşağı endirmək olar: “Ünvanlı yardımların daha əlçatan olması ilə bağlı məsələlər də həll edilə bilər”.

Müzakirələrdən sonra hesabat səsə qoyularaq qəbul edildi.

İclasda digər qanun layihələri də müzakirələrdən sonra təsdiqləndi.

□ **Elşad PAŞASOY,**
“Yeni Məsələ”

“Jirinovskinin partiyası” namizədini açıqladı

Vladimir Jirinovskinin bir vaxtlar sədri olduğu Rusiya Liberal Demokrat Partiyası (LDPR) prezident seçkisi üçün namizədini açıqlayıb.

Rusiya mətbuatı xəbər verir ki, bu barədə partiyanın qurultayında qərar qəbul olunub. LDPR Leonid Slutskini Rusiya Federasiyasının prezidentliyinə namizəd kimi irəli sürüb. Partiyanın qurultayına qatılan 108 nümayəndədən 106-sı onun lehinə səs verib. Başqa namizədlər nəzərdən keçirilməyib. Slutski Jirinovski öldəndən bəri LDPR-in sədridir.

Qeyd edək ki, Rusiyada prezident seçkisi 17 mart 2024-cü il tarixinə təyin edilib.

Zalujiyinin otağındakı dinləmə cihazı əslində nə olub?

“Ali Baş Komandan Valeri Zalujiyinin “dinlənməsi” cihazın imitasiyası idi”.

Bu barədə Ukrayna ordusunun general-mayoru Viktor Yaqun “AzadlıqRadiosu”na danışib.

“Mən bildiyimə görə, nəinki səs yazma vasitələri, hətta batareyalar da yox idi. Yeni bu, yazı üçün deyil, hansısa başqa hərəkət üçün nəzərdə tutulmuş ola bilər ki, cihazın imitasiyası idi”, - Yaqun deyib.

O əlavə edib ki, Zalujiyinin görüşləri zamanı səs yazma cihazlarını bloklaşdırmaq üçün binalarda xüsusi avadanlıqdan istifadə olunur və ofislər mütləq olaraq yoxlanılır. O, bu cür “dinləmə cihazı”nın olmasını təxribat adlandırır, çünki hansısa həvəskarın bunu quraşdırma biləcəyinə inanmır.

“Bir müddət sonra onlar Zalujiyiyə bənzər səsə sünü intellektin köməyi ilə hazırlanmış bəzi səs yazılarını atmağa çalışacaqlar ki, bu da Ukraynada hərbi və mülki hakimiyyət arasında qarşıdurma mövzusunda bir daha gündəmə gətirəcək. Bu, yəqin ki, düşməyə faydalıdır”, - hərbiçi söyləyib.

Qeyd edək ki, bir müddət əvvəl Zalujiyinin iş otağından dinləmə cihazı tapılması ilə bağlı məlumatlar yayılmışdı.

Rusiyanın “Rosatom” dövlət şirkəti və Ermənistan hökuməti arasında Metsamor AES-in istismar müddətinin 2036-cı ilə qədər uzadılması haqqında saziş imzalanıb.

“Rosatom”un məlumatına görə, Rusiya və Ermənistan arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə hökumətlər arasında komissiyaların iclasında bu barədə razılıq əldə olunub.

Sənədi Metsamor AES-in baş direktoru Eduard Martirosyan və “Rosatom”-un layihələr üzrə direktoru Yuri Sviridenko imzalayıblar.

“Rosatom” Ermənistan AES-in modernləşdirilməsinin birinci mərhələsinin müsbət nəticələrini nəzərə alaraq, stansiyanın 2036-cı ilə qədər səmərəli və təhlükəsiz işləməsinə təminat verib.

Ermənistanın ümumi

elektrik enerjisi istehsalında Metsamor AES-in payı təxminən 30%-dir. Nüvə enerjisi ekoloji cəhətdən təmiz istehsal mənbəyidir, ona görə də AES elektrik enerjisi istehsalı atmosfərə əhəmiyyətli miqdarda karbon qazı atmağa imkan verir.

2014-cü ildə Ermənistan hökuməti AES-in modernləşdirilməsi və istismar müddətinin uzadılması xahişi ilə “Rosatom”a müraciət edib. Modernləşdirməyə 2015-ci ildə başlanılıb, işlər 2021-ci ildə başa çatıb. İşin böyük hissəsi stansiyanın fəaliyyəti dayandırılmadan həyata keçirilib.

Ermənistan ölkəsindəki “bomba”nın açarını 2036-dək Rusiyaya verdi

Görünən odur ki, Ermənistan Rusiyanın buxovundan xilas olmaq istərkən, getdikcə daha çox asılılığa düşür

Rusiyanın ixtisaslaşmış təşkilat və institutlarının cəlb edilməsi ilə ətraflı hesablamalar aparılıb, stansiyada çoxlu sayda avadanlıq dəyişdirilib. Enerji blokunun qəzalılıq sistemini, maşın otağı, turbinlər, avtomatlaşdırılmış idarəetmə sistemləri müasirləşdirilib. Enerji blokunun gücü 380-390 MVt-dan 440 MVt-a qədər artırılıb.

Ermənistan AES-in istismar müddəti 2026-cı ildə başa çatır, müvafiq lisenziya 2021-ci ildə hökumət yanında Nüvə Təhlükəsizliyinin Tənzimlənməsi üzrə Dövlət Komitəsinə verilib.

Görünən odur ki, Ermənistan Rusiyanın buxovundan xilas olmaq istərkən, getdikcə daha çox asılılığa düşür. Rusiyaya qarşı addımları davam etdirsə, Ermənistanın üstündə oturduğu AES “bomba” göyə də uça bilər...

AMİP Mərkəzi Şurasının sədri, politoloq Rəşad Bayramov dedi ki, Qərbin bütün təzyiqlərinə baxmayaraq Ermənistanın tezliklə Rusiya boyunduruğundan xilas olması mümkündür: “Bu-

nun da çox sadə səbəbi var. Bu da Ermənistanın iqtisadi baxımdan Rusiyadan kritik asılılığı ilə bağlıdır. Məhz bu səbəbdendir ki, Ermənistan Rusiyaya qarşı bütün demarşlarına baxmayaraq, hələ də Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının, Avrasiya İqtisadi Birliyinin üzvü olmaqda davam edir.

Rusiyanın “Rosatom” dövlət şirkəti və Ermənistan hökuməti arasında Metsamor AES-in istismar müddətinin 2036-cı ilə qədər uzadılması haqqında saziş də bunun bariz göstəricisidir. Baxmayaraq ki, 2022-ci ildə ABŞ və Ermənistan

arasında Mülki Nüvə Əməkdaşlığı üzrə memorandum imzalanıb və bu memorandumla görə ABŞ Metsamorun fəaliyyəti ilə bağlı Ermənistanla bütün lazımı texniki dəstəyi göstərmə biləcəyini vəd edib. Amma real olaraq bunu etmək çox çətindir, ona görə ki, stansiyanın idarəetməsi ruslara məxsusdur və stansiyanı beynəlxalq standartlara uyğun şəkildə yeniləmək mümkün deyil. Avropa İttifaqı isə ümumiyyətlə bu stansiyanın təhlükəsizlik səbəbilə bağlanması təklifi ilə çıxış edir.

Ermənistanın ümumi elektrik enerjisi istehsalında Metsamor AES-in payının 30%-dən artıq olduğunu nəzərə alsaq, stansiyanın bağlanması Ermənistan üçün olduqca böyük problemlərə yol açar və ölkədə enerji böhranına səbəb ola bilər. Odur ki, Ermənistan istəmədən də olsa Rusiya ilə müvafiq sazişi imzalamağa məcbur idi.

Ümumiyyətlə isə Ermənistanın Rusiyadan ən çox asılı olduğu sahə enerji sektorudur. Belə ki, Ermənistanda elektrik enerjisi istehsalının 70%-i Rusiyanın təmin etdiyi enerji məhsulları ilə həyata keçirilir. İdxal edilən təbii qazın təqribən 88%-i maye qaz idxalının isə 90%-dən artığı Rusiyanın payına düşür. Qazla yanaşı Rusiya Ermənistanda həm də benzin və dizelin əsas təminatçısıdır. Neft məhsullarının idxalının təqribən 75 %-i Rusiyanın payına düşür. Ermənistanda qaz təminatı və satışı ilə Rusiyanın “Qazprom” şirkəti məşğul olur. Ermənistanda elektrik enerjisinin paylanması həyata keçirən Ermənistan Elektrik Şəbəkələri də Rusi-

yanın “Təşhir Qrup”a məxsusdur. Bundan başqa, Ermənistanın dəmir yolları şirkəti olan Cənubi Qafqaz Dəmiryolu da tam olaraq Rusiya Dəmir Yolları dövlət şirkətinə məxsusdur. Bunlar onu deməyə əsas verir ki, Rusiya Ermənistanın strateji əhəmiyyətli şirkətlərinə də tam olaraq nəzarət edir və bu şirkətlər vasitəsilə Rusiya Ermənistanı təsir etmək imkanlarını hər zaman öz əlində saxlayır.

Paşinyanın dekabrın 25 və 26-da Sankt-Peterburqda keçiriləcək Ali İqtisadi Şurasının və MDB Dövlət Başçıları Şurasının iclasında iştirak etməyə razılıq verməsi də Gümrüdə Parlament fəalları ilə keçirilən iclasda “Qərb İrəvanın addımlarını düzgün qiymətləndirmir, ona görə də Rusiya ilə yumşaq siyasətə keçməyin vaxtı çatıb” kimi bəyanatla çıxış etməsi də bunun bariz sübutudur”.

Hərbi ekspert Səxavət Məmməd Ermənistanın mövcudluğunun getdikcə sual altına düşdüyünü qeyd etdi: “Ermənistan hər nə qədər Rusiyadan qopmaq istədiyini göstərməyə çalışsa da, əslində bunun o qədər asan olmayacağı bellidir. Ermənistan ərazisində Rusiya hərbi bazası var. Bundan əlavə, Ermənistan iqtisadiyyatının 60-70 faizi Rusiyanın nəzarəti altındadır. Ermənistanın dəmir yolları tamamilə Rusiyanındır. Belə olan halda Ermənistanın Rusiyadan asanlıqla qopacağı gözlənilmirdi. Əksinə, iki ölkənin yaxınlaşacağını müşahidə edə bilərik. Son günlər diqqət edirik ki, Fransanın aktivliyi sıfıra düşüb. Əvvəl Rusiyanın çağırıldığı toplantılara qatılmayan Paşinyan hakimiyyəti indi nəinki rəsmi, qeyri-rəsmi toplantılara da qatılır. Dolayısı ilə Ermənistan anlayır ki, hələ də regionda Rusiyanın gücü qalmaqdadır. ABŞ-ın əsas diqqətini İsrail və bundan sonra Sakit okean hövzəsinə ayıracağını nəzərə alsaq, region uğrunda mübarizə Rusiya, İran və Türkiyə arasında gedəcək. Ermənistanın qaçaacağı yer yoxdur. Burada diqqət çəkməli bir məsələ də var. Rusiya prezidenti Vladimir Putin belə bir bəyanat verdi ki, müstəqil siyasət yürüdə bilməyən ölkələr xəritədən silinəcək. Düzdür, bu, birbaşa Ermənistanı ünvanlanmayıb, ancaq Ermənistan kimi ölkələrə deyildi. Ona görə də Ermənistanın 2030-cu ildən sonra mövcudluğu sual altındadır”.

Siyasi analitik Asif Nərimanlı isə qeyd etdi ki, Metsamor AES-in istifadə müddəti başa çatıb: “Xüsusilə 1976-cı ildə tikilmiş nüvə reaktorlarının yenilənməməsi bölgə üçün yeni Çernobil təhlükəsi yaradır. Lakin Ermənistan AES-dən imtina etmək niyyətində deyil. “Rosatom”la bağlanan müqavilə də bunu təsdiq edir. Fikrimcə, Metsamor AES-in yenilənməsinin Rusiyaya verilməsinin iki mümkün səbəbi var. Birincisi, Avropa ölkələri, yaxud nüvə enerjisi üzrə ixtisaslaşmış şirkətlər Metsamoru yeniləmək istəmir, çünki AES-in istifadə müddəti bitib, Avropa İttifaqı da 2011-ci ilə qədər stansiyanı bağlamağı tövsiyə etmişdi. Bu baxımdan, AES-in yenilənməsini istəyən Ermənistanın, belə demək mümkündürsə, “Rosatom”a ehtiyacı var. İkincisi, Ermənistan nə qədər anti-Rusiya siyasəti aparsa da, müəyyən qədər balans da qorumağa çalışır, xüsusilə iqtisadi sahələrdə. Çünki Rusiyadan böyük ölçüdə asılılığı var. Misal üçün, Nikol Paşinyan KTMT-nin və MDB-nin iclaslarında iştirak etmir, amma Avrasiya İqtisadi İttifaqına gedir. Ümumiyyətlə, Ermənistanın Rusiyaya qarşı radikal addımlar atacağı ehtimalı az görünür, fikrimcə, İrəvanda Ukrayna müharibəsinin nəticəsini gözləyirlər, əgər Moskva məğlub olarsa, o zaman anti-Rusiya siyasətini sürətləndirəcək, ona qədər isə daha ehtiyatlı davranmağa çalışacaq”.

□ **Cavanşir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

Sabiq təhsil naziri, AMEA-nın Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunun direktoru, professor Misir Mərdanov Globalinfo.az saytına danışdı. “Yeni Müsavat” müsahibəni təqdim edir:

- Misir bəy, bir neçə gün əvvəl “kəriməçilərin” sizə sui-qəsd təşkil etməsinə dair xəbərlər yayıldı. Bu haqda nə deyə bilərsiniz?

- Açıq, özümə qarşı hansısa sui-qəsd cəhdi hiss etməmişəm, amma dedilər ki, belə plan olub. Hazırda həmin şəxsin məhkəməsi davam edir, araşdırmalar aparılır.

- Bəs bu cəhd nə zaman olub? Siz nazir olduğunuz dövrdə, yoxsa yaxın vaxtlarda?

- Dəqiq tarixi deyə bilməyəcəm, lakin yeni işimdə olarkən baş verib. Ola bilər, nazir olduğum vaxtla əlaqədardır, çünki burada kiçik vəzifədə çalışıram. Yəqin ki, nazir olduğum zaman hansısa addımım həmin şəxslərin xoşuna gəlməyib. Bu, sadəcə, mənim versiyamdır...

- Sizcə, hansı sözlünüz və ya çıxışınız onların xoşuna gəlməyib?

- Təxmini düşündüklərim var, amma sui-qəsdə səbəb olacaq bir addım atmamışam. Hazırda araşdırma aparılır. İstintaq yekunlaşmadan bu barədə danışmağım doğru ol-

“İnanmıram ki, həyatda düşmənim olsun...”

Misir Mərdanov “kəriməçilərin” onu niyə öldürmək istədiklərindən danışdı

maz. Hər şeyi açıqlasam, istintaqın işinə mane ola bilərəm. Hansısa sözüm işə kölgə salar.

- Düşməniniz çoxdur?

- İnanmıram ki, düşmənim olsun, çünki həyatda heç kimə pislik etməmişəm. Ola bilər, yaxşılik edə bilməyim, amma pislik də etməmişəm.

- 7 fevral 2024-cü il tarixində növbədənəkar prezident seçkiləri keçiriləcək. Seçkilərdə hansı statusda iştirak edəcəksiniz?

- Əvvəla, bir vətəndaş kimi səsvermədə iştirak edəcəyəm. Həm də Prezidentin rəhbərlik etdiyi Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) veteranlar şurasının üzvü olduğum üçün yəqin ki, daha fəal iştirak etmiş olacağam və səsvermə hüququ olan insanların cənab Prezidentə səs verməsinin təbliğini aparacağam. Artıq uzun illərdir ölkə başçımızın təbliğatçılarından biriyəm.

- Sosial şəbəkələrdə bir çox sizin yenidən təhsil naziri olmağınızı arzu edir. Bəs Misir Mərdanov nazir olmaq istəyirmi?

- Gerek elə şey istəyim ki, mümkün və ya mümkünə yaxın olsun. Artıq 78 yaşım var, bu yaşda biri nazir olmaq istə-

məz. Haqqımda müsbət düşüncələrə təşəkkür edirəm, amma Allah nə qədər ömür veribse, indiki iş yerimdə çalışıb Vətənimə, xalqıma xidmət edəcəyəm.

- Sizcə, fərqliliyiniz nədedir ki, insanlar hələ də sizi arzulayırlar?

- Harada işləməyimdən asılı olmayaraq, hər zaman insanların arasında olmuşam. Bəlkə də digərlərindən fərqli olaraq heç vaxt cəngüdənlə, sürücü ilə gəzməmişəm, özüm və ailəmə məxsus olan işləri özüm etmişəm, bazarlıqlara tək getmişəm, bu gün də eynisini edirəm. Çalışmışam, insanların arasında daha çox olum, arzu və istəklərini dinləyirəm. Bütün fəaliyyətim boyunca onlara xidmət etmişəm. Məni sevməklərinin səbəbi bu ola bilər.

- Misir bəy, övladlarınız arasında sizin yolunuzu

davam etdirən var?

- Təəssüf ki, yoxdur. 3 övladım var: oğlum polisde işləyib, indi təqaüddədir, qızımın biri evdar xanımdır, digəri isə universitetdə dosentdir. Lakin mənim ixtisasım üzrə deyil. Yoldaşım da evdar xanımdır. Bu yaşda mənə baxsa, kifayət edir (gülür).

- Xanımınız çalışmasın, özünüz istəməmişiniz?

- Həyat yoldaşım ali təhsillidir. Hətta universiteti yüksək səviyyədə bitirib. Çalışsa, daha yaxşı uğurlar əldə edə bilirdi, amma istəmədi. Xanımım övladlarımıza, mənə, indi də nəvələrimizə vaxt ayırmağı seçdi. Qərarına hörmətlə yanaşdım. Əvvəllər orta məktəbdə biologiya müəllimi olaraq işləyirdi, sonra istəmədi. Mən onun çalışmasına heç vaxt mane olmamışam. Qərarı xanımım verib.

□ “Yeni Müsavat”

Vidadi Zeynalovun ailəsi 45 milyonluq əmlakı geri istəyir

Sabiq məmurun geri almağa çalışdığı əmlakların siyahısında nələr var?

Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi (indiki Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi) Aparatının sabiq rəhbəri Vidadi Zeynalovun ailə üzvləri Baş prokuror yanında Korruptsiyaya Qarşı Mübarizə İdarəsini məhkəməyə verib.

“Qaynarinfo”-nın məlumatına görə, keçmiş aparat rəhbərinin oğlanları Pərviz və Zeynal Zeynalı, qızı Lələ Zeynalova və xanımı Nəvan Zeynalovanın iddia tələbi əmlakla bağlıdır. İşin təfərrüatları haqqında açıq mənbələrdə heç bir məlumat yoxdur. Məhkəmə çekişməsi hazırda apelyasiya mərhələsindədir. Apelyasiya şikayətini Vidadi Zeynalovun ailə üzvləri verib. İşə Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə baxılacaq. Elşən Kazimov iş üzrə hakim təyin edilib.

Vidadi Zeynalov 2015-ci ilin oktyabrında saxlanılıb. Ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2 (külli miqdarda mənimsəmə) və 308.2-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) maddələri ilə ittiham irəli sürülüb və barəsində 3 aylıq həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Keçmiş aparat rəhbəri 2017-ci ildə Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə 13 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Bakı Apelyasiya Məhkəməsi Vidadi Zey-

nalovun cəzasını 4 ilə endirilib. Vidadi Zeynalov 2019-cu ildə azadlığa buraxılıb.

Qeyd edək ki, Vidadi Zeynalov bu ilin əvvəlində də əmlakları ilə bağlı məhkəmə davası açmışdı. Məsələ ictimailəşəndən sonra isə o, şikayətini geri götürmüşdü. O zaman “Yeni Müsavat”-ın əməkdaşının suallarını cavablandıraraq Vidadi Zeynalov iddia etmişdi ki, o, apelyasiya şikayəti verməyib. Şikayəti onun övladları verib: “Mən apelyasiya şikayəti verməmişəm. Mənim adıma nə var müsadirə ediblər, bir rəhmətlik anamın adına olan nə varsa, o qalıb. Şikayəti verən övladlarım-

dır. Onların hərəsinin öz ailəsi var. Onlar hərəsi bir yerdə evsiz qalıblar. Onlar yazıblar ki, yaşadığımız evləri qaytarın”.

Sabiq aparat rəhbəri demişdi ki, Yevlaxda yaşayır, şikayəti verən də qızıdır: “Bu gün rahat oturmuşam, sərbəst yaşayıram. Yeyib-içməyim var, ətrafımda sinif yoldaşım, qrup yoldaşım, kəndçim, qonşum. Günümü keçirirəm Yevlaxda. Onda bizi buradan da çıxartdılar, qaynımın evində gedib qalırdım. Həmin vaxt Yevlaxdakı evimin üzərinə də həbs qoyulmuşdu. Yevlaxdakı evimizi Ali Məhkəmə “stop”-dan çıxardı. Çünki atam 1926-cı ildə

həmin evdə anadan olub. Anam da dözmədi buna, rəhmətə getdi dərddən. Üzərindən həbs qərarı götürüləndən sonra yığışmış gəldim bu evə. Qızımın əri qoyub çıxıb getdi ki, evimizi-əşiyimizi aldılar əlimizdən. Onlar da vəkili tutub şikayət yazıblar. Mən də heç qarışmıram, getmirem də, gəlmirəm də...”

Vidadi Zeynalov demişdi ki, övladlarından biri o, vəzifədən çıxarıldı “Narxoz”da “meskom” olub: “Öz ərizəsi ilə işdən çıxdı. Əvvəllər “can” deyənlər aralı durub salam verməyə can çəkdilər. İndi də özünə üçün ora-bura qaçır, dolanır. Qızım

Prezident Administrasiyasında işləyirdi, o da oradan çıxdı. Gedib haradasa bir firmada işləyir. Balaca oğlum da özü üçün elə əvvəldən biznes qurub. Oradan pomidor, buradan xiyar alıb ora-bura satır. Belə başını fırladır”.

Vidadi Zeynalov barəsindəki cinayət işinin materiallarında müsadirəyə götürülən əmlaklarının dəyərinin 45 milyon manat olmasına, əmlakın alındığı pulun mənbəyi haqda suala belə cavab vermişdi: “Boş şeydir. Yazırlar da. Gedin İsmayılıda baxın, cəmi 12 belə torpaq var, üst-üstə yığanda cəmi 3 hektar yarım torpaqdır. Bunlar həmin torpaqları 700 neçə min manata yazıblar. İsmayılıda ən yaxşı yerdə torpağın hektarı 5 min manatdır. Gedib yazıblar da, qiyməti şişirdiblər, şou yaradıblar”.

Vidadi Zeynalov həbs edilərkən rəhbəri olmuş keçmiş rabitə naziri Əli Abbasovla münasibətlərinin olmadığını da açıqlamışdı. Demişdi ki, sabiq nazirlə heç görüşmür, görüşmək də istəmir: “Özü dəfələrlə belə cəhdlər edib, lakin mən görüşməmişəm, demişəm ki, sağ ol”.

Sabiq milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudovla əlaqələri haqda bunları demişdi: “Onu bizə qatmayın. Onun bizə nə aidiyyəti var? Ümumiyyətlə, heç bir işimiz olmayıb onlarla. Sadəcə, bizim işimiz gəlib onlarla bir yerə düşdü. Bir tanıdığı adam bizimlə bir işləyirdi. Bu gün küçədə-bayırda Eldar Mahmudovla üz-üzə gəlsəm, onu tanııram. Mən heç vaxt Eldar Mahmudovla görüşməmişəm”.

2023-cü ilin yanvarında aldığımız müsahibədə son sual Bakı Apelyasiya Məhkəməsindən gözləntiləri ilə bağlı idi. Vidadi Zeynalov “məhkəmə nə qərar istəyir versin” demişdi. Ardından isə apelyasiya şikayətini geri götürmüşdü.

Yenidən Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə üz tutmasının səbəbləri ilə bağlı Vidadi Zeynalovla əlaqə saxlamağa çalışdıq. İsrarlı zənglərimizə baxmayaraq, telefonu açmadı.

Vidadi Zeynalovun geri almağa çalışdığı əmlakların siyahısında Nərimanov rayonunda ümumi dəyəri 21 milyon olan qeyri-yaşayış sahəsi və evlər var. Daha iki mənzil Xətai rayonundadır ki, onların da toplam dəyəri 650 min manatdan çoxdur. Yasamal rayonundakı 5 mənzilli də geri istəyirlər ki, onların da toplam dəyəri 700 min manatdan çoxdur. Binəqədi rayonu, Biləcəri qəsəbəsi, X.Malik-Aslanov küçəsi, 5C sayılı ünvanda yerləşən qeyri-yaşayış binasının (Zeynalova Lələ Vidadi qızının adına) dəyəri isə 2 milyon 45 min manatdır. Qaradağ rayonu, Səngəçal və Şanqar qəsəbəsində iki torpaq sahəsinin (Zeynalı Pərviz Vidadi oğlunun adına) dəyəri 1 milyon 600 min manatdan çoxdur. Bundan başqa, Qəbələ rayonu, Bum kəndində 300 min manatadək torpaq sahələri də geri istənilən əmlaklar sırasındadır. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlakların ümumi dəyəri isə 43 milyon 489 min 537 manat təşkil edir.

□ **Elşən MƏMMƏDƏLİYEV,** “Yeni Müsavat”

Qərbin sanksiyaları ilə üzləşən Rusiya və İranın maraqlarının kəsişdiyi Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin Azərbaycan üzərindən keçən Qərb seqmentinin tam gücü ilə işləməyə başlaması müddəti Rəşt-Astara dəmiryol xəttinin tikintisindən asılıdır. İranın yollar və şəhərsalma nazirinin müavini Şəhriyar Əfəndizadənin verdiyi məlumata görə, Rəşt-Astara dəmir yolunun tikintisinə 1,5 aydan sonra başlanacaq.

Əfəndizadənin sözlərinə görə, Rəşt-Astara yolunun 162 kilometrlik hissəsi bu gün İran üçün ən mühüm dəmir yolu layihəsidir. Layihədə iştirak edən üç ölkənin nümayəndələri arasında uzun illər davam edən uğursuz danışıqlardan sonra bu il mayın 17-də Rəşt-Astara dəmir yolu seqmentinin birgə tikintisinə dair razılığa gəlinib. Layihənin dəyəri 1,6 milyard avro təşkil edir ki, bunun da 1,3 milyardı tikinti üçün ayrılmış dövlətlərarası kredit olacaq. Krediti Rusiya təmin edəcək. Nəzərə alsaq ki, Rəşt-Astara seqmenti Moskva və Tehranın iştirakı ilə tikiləcək, layihə, tikinti, eləcə də mal və xidmətlərin tədarükünü məhz bu ölkələr birgə maliyyələşdirəcək.

Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi Hindistan, İran, Azərbaycan, Rusiya, Mərkəzi Asiya və Avropa arasında yüklərin daşınması üçün uzunluğu 7200 kilometr olan dəniz, dəmir yolu və avtomobil yollarının çox rejimli şəbəkəsidir. Xəzər dənizinin şərq sahili - Rusiya, Türkmənistan və İran, mərkəz seqmenti - Xəzər İran-Rusiya marşrutları üzrə daşıma müddət və maliyyə tutumuna görə Qərb seqmentindən çox geri qalır. Türkmənistanla İran dəmiryol şəbəkələrinin əlaqəsi zəifdir, yol ölçüsü uyğun gəlmədiyinə görə sərhəddə yüklərin boşaldılıb-yüklənməsi uzun müddət və maliyyə tələb edir. İranla Rusiya arasında Xəzərli birbaşa əlaqənin intensivləşdirilməsi daşıyıcı donanmanın, xüsusilə İran tərəfində qəbul-dəniz liman və terminalların çatışmazlığı, limanların dəmiryol şəbəkəsi ilə əlaqəsinin olmaması, həmçinin Rusiya limanlarında dənizin buz bağlanması üzündən mümkün olmur.

Bütün bunlar həm Moskva, həm də Tehranı Qərb seqmenti üzrə işləri sürətləndirməyə vadar edir. Buna görə də tərəflər bir neçə aylıq müzakirələrdən sonra bu ilin mayında Rəşt-Astara dəmiryol xəttinin tikintisi barədə müqavilə imzalayıblar. Hazırda layihə

Azərbaycan, İran və Rusiyanın 1,6 milyardlıq layihəsi - kim nə qədər qazanacaq?

2023-cü ilin sonunadək Moskva və Bakı arasında saziş imzalanmalıdır ki, bu da...

hələndirmə işləri yekunlaşır, bundan sonra Rusiya dəmir yolunun tikintisinə birbaşa kredit ayıracaq.

İran tərəfinin hesablamalarına görə, onun istismara verilməsi birinci ildə bir milyon sərnişin, eləcə də 10 milyon ton yük daşımağa imkan verəcək. 162 kilometrlik xətt üzrə 9 stansiya tikiləcək. Təxminən yarısı körpü və tunellərdən ibarət olan texniki cəhətdən müəssisənin 4 il ərzində başa çatdırılması planlaşdırılır.

Bu arada Azərbaycan da kənarda dayanmır. 2028-ci ildən bütün Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin tam gücü ilə işə salmaq üçün 2023-cü ilin sonunadək Moskva və Bakı arasında analoji saziş imzalanmalıdır ki, bu da birinci mərhələdə hər il 15 milyon ton təşkil edəcək yükdaşımanın əlavə artırılması ilə təmin edilməlidir.

Bütün layihə iştirakçıları tələsmək lazım olduğunu başa düşürlər. Bu ilin on ayı ərzində Şimal-Cənub dəhlizinin qərb marşrutu üzrə təkcə Rusiya Federasiyasının Şimali Qafqaz Dəmir Yolu stansiyalarından yükdaşımaların həcmi ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 17,5 faiz artıb. Həm Moskvadan, həm də Tehrandan verilən məlumata görə, Rəşt-Astara hissəsinin işə salınması yük ötürmə

qabiliyyətini ildə 40 milyon tona çatdıracaq.

İranın yollar və şəhərsalma naziri Mehrdad Bəzrpaş bildirib ki, iki ölkənin müvafiq idarələri yolu inşa edəcək şirkətlərini təqdim ediblər. Rusiyanın nəqliyyat naziri Vitali Savelyev isə qeyd edib ki, hər bir ölkədən şirkət müəyyən edildikdən sonra onlar baş müqavilə imzalayacaqlar.

Ş.Əfəndizadənin sözlərinə görə, Rəşt-Astara dəmir yolunun tikintisi başa çatdıqdan sonra İran Azərbaycanın dəmir yolu xətti ilə birbaşa birləşdiriləcək. Bundan əlavə, İran Azərbaycanın keçməklə Rusiyaya, Rusiyadan isə Şimali Avropaya dəmir yolu ilə birləşdiriləcək. Beləliklə, Şimali Avropadan İranın cənubunda yerləşən Bəndər Abbas limanına qədər dəmir yolu xətti yaranacaq.

Nazir müavini bildirib ki, İran və Rusiya arasında Rəşt-Astara dəmir yolu layihəsi üzrə işlər artıq yekunlaşmaq üzrədir. Əfəndizadə əlavə edib ki, Rəşt-Astara dəmir yolu xəttinin təxminən 30-40 faizi körpülərdən ibarət olacaq.

Rusiya Nəqliyyat Nazirliyinin hesabatına əsasən dəmiryol xəttinin istismara verilməsi Şimal-Cənub marşrutunun bütün uzunluğu boyunca birbaşa və fasiləsiz, bütöv dəmir yolu əla-

qəsi yaratmağa imkan verəcək; Yaranan Şimal-Cənub nəqliyyat arteriyası global nəqliyyat axınlarını əhəmiyyətli dərəcədə diversifikasiya etməyə kömək edəcək, yeni dəhliz boyunca daşıma əhəmiyyətli rəqabət üstünlüklərinə malik olacaq, çünki malların Sankt-Peterburqdan Mumbaya çatdırılması təxminən 10 gün çəkəcək (müqayisə üçün: ənənəvi ticarət marşrutları üzrə səyahət müddəti 30-45 günə qədərdir). Bu isə seqmentin rəqabət qabiliyyətini qat-qat artırır.

“Rusiya Dəmir Yolları” QSC-dən bildirildiyinə görə, Rəşt-Astara hissəsinin tikintisində maraqlı olan ölkələr birləşmiş yolun tikintisi ilə bağlı razılığa gəliblər. Bu isə o deməkdir ki, yol ikiölçülü olacaq: həm dar ölçüdə - 1,435 mm, həm də enli ölçüdə - 1,520 mm. Xəttlə daşımaları mümkün qədər tez işə salmaq üçün ilk olaraq dar ölçülü xəttin çəkilişi başlanacaq.

Rusiya ekspertləri bildirirlər ki, Şimal-Cənub dəhlizi Şərq-Qərb ticarətində Süveyş kanalı ilə ciddi rəqabətə apara bilər. Bu marşrutla tranzit yüklərin daşınmasının dəyəri regionun digər marşrutlarına nisbətən 30 faiz ucuzdur və çatdırılma Hindistan mallarının Süveyş kanalı ilə Rusiyaya daşınma müddətindən iki dəfə azdır.

İranlı ekspertlərə görə, Şimal-Cənub dəhlizinin işə düşməsi ilə İranın bu tranzit marşrutundan hər il təxminən 20 milyard dollar gəlir əldə edəcəyi gözlənilir ki, bu da ölkənin neft gəlirlərindən asılılığını qismən azalda bilər. Şimal-Cənub dəhlizinin gücü ildə 30 milyon tondur, lakin hazırda İran bu gücün 2 milyon tonundan istifadə edir.

İran tərəfinin hesablamalarına görə, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin 3 seqmenti ilə birlikdə Hindistan, Çin və Şərqi Asiyadan Avropaya təxminən 250 milyard dollar dəyərinə yük daşınaçaq. İran malların tranzitdə payının təxminən 4 faiz, istehsalda isə təxminən 15 faiz olacağı gözlənilir.

Aydın məsələdir ki, yükdaşımanın mühüm bir hissəsi dəhlizin Qərb seqmenti ilə daşınacaq. Bu isə ildə Azərbaycan üzərindən minimum 15 milyon ton yükün ötürülməsi deməkdir. Azərbaycan bu həcmi ötürülməsini təmin etmək üçün öz infrastrukturunu hazır vəziyyətə gətirməlidir.

2018-ci ilin fevral ayında Azərbaycan Astarası ilə İran Astarası arasında 11 kilometrlik hissə (eyniadlı çay üzərindəki körpü də daxil olmaqla), onun İran hissəsində (təxminən 3 km) eyniadlı stansiya və yeni tikilmiş yük terminalı Azərbaycan tərəfindən 25 il müddətinə icarəyə götürülüb.

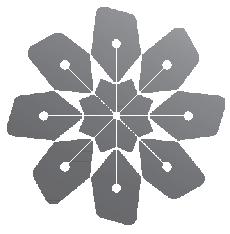
Azərbaycan Bakıdan Rusiyaya qədər dəmir yolunun yenidənqurulmasına başlayıb. Bakı-Sumqayıt hissəsində işlər başa çatdırılıb. Sumqayıt-Yalama hissəsində isə işlərin 60 faizdən çoxu tamamlanıb. Azərbaycan Dəmir Yolları QSC-dən verilən məlumata görə, Sumqayıt-Yalama dəmiryol xəttinin yenidən qurulması yükdaşıma və sərnişinlərin dəhlizdən layiqincə faydalanması prinsipinə tam əməl olunması son dərəcə vacibdir...

sına, təhlükəsizliyin artırılması kimi faydalar gətirəcək: “Belə ki, dəmiryol xəttinin bərpası zamanı uzunölçülü relslərdən istifadə edilməsi keyfiyyətli və sürətli yükdaşımanın həyata keçirilməsi, bu əməliyyatların etibarlı və təhlükəsiz şəkildə icra edilməsi Azərbaycanın nəqliyyat-tranzit potensialından daha geniş və səmərəli istifadə edilməsi üçün şərait yaradacaq. Yenidənqurma işlərinin 2024-cü ilin sonuna başa çatdırılması planlaşdırılıb”.

Prezident İlham Əliyevin noyabrda təsdiq etdiyi “Azərbaycan Respublikasının ərazisindən keçən beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin tranzit potensialının artırılmasına və tranzit yükdaşımanın təşviqinə dair 2024/2026-cı illər üçün Fəaliyyət Planı”nda Ələt-Osmanlı-Astara dəmir yolunun yenidən qurulması nəzərdə tutulur. Bundan başqa, sənədə əsasən, Biləcəri stansiyasının çeşidləmə parkında 3-cü dəstənin dərzi yollarının və yoldəyişənlərin əsaslı təmiri, Baş Ələt dəmiryol stansiyasının əsaslı təmiri, Biləcəri-Yalama dəmiryol xətti üzrə kontakt şəbəkə və mikroprosessor əsaslı rabitə-ışarəvermə sisteminin yenidən qurulması, Bakı-Böyük Kəsik dəmiryol xəttinin elektrik təchizatı sisteminin yenidən qurulması ilə bağlı işlərin başa çatdırılması, Ucar-Bakı hissəsinin mikroprosessor əsaslı rabitə-ışarəvermə sisteminin yenidən qurulması, Yevlax-Böyük Kəsik sahəsində 38 yoldəyişənin və 7 qəbul-göndərmə yolunun əsaslı təmiri planlaşdırılıb.

Beləliklə, Azərbaycan Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin fəaliyyətinin genişlənməsində öz üzərinə düşən işləri vaxtında həyata keçirir. Hazırda top Moskva və Tehrandadır. İnfrastrukturun vaxtında təmin edilməsi ilə yanaşı, bu ölkələr daşıma, sənədləşmələrin müddətini azaltmaq üçün vahid tarifiqoyma siyasətinin baş tutması üçün razılığa gəlməlidir. Bu zaman hər bir ölkənin dəhlizdən layiqincə faydalanması prinsipinə tam əməl olunması son dərəcə vacibdir...

□ **Dünya SAKİT,**
“Yeni Müsavat”

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

İşğaldan azad olunmuş ərazilərə “Böyük Qayıdış”

Məcburi köçkünlərin 30 ildən artıq müddətdir həsrətində olduqları doğma yurdlarına qayıdışı davam edir. Bu prosesdə sakinlərin Füzuli şəhərinə köç karvanının gedişi daha da intensivləşib. Ötən həftə Füzuli şəhərinə növbəti köç karvanı yola çıxdı.

AzərTac xəbər verir ki, öl-kənin müxtəlif ərazilərində ya-taqxana, sanatoriya, pioner düşərgəsi, yarımçıq tikililər və inzibati binalarda müvəqqəti məskunlaşmış ailələrdən ibarət növbəti köç karvanı Bakı şəhərinin Qaradağ rayonundan yola salınıb.

Bu mərhələdə Füzuli şəhərinə daha 25 ailə - 112 nəfər köçürülüb.

Dekabrın 18-də Bakı şəhərinin Qaradağ rayonundan növbəti köç karvanı yola salınıb. Bu mərhələdə Füzuli şəhərinə daha 22 ailə - 94 nəfər köçürülüb.

Xatırladaq ki, indiyədək Füzuli şəhərinə 380 ailənin, yəni 1 392 nəfərin daimi məskunlaşması təmin edilib.

Füzuliyə yeni köçürülən ailələrə mənzillərinin açarlarının təqdimat mərasimi keçirilib.

Mərasimdə Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üz-

rə Dövlət Komitəsinin və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə (Şuşa rayonu istisna olmaqla) xüsusi nümayəndəliyinin rəsmiləri iştirak ediblər.

“Bu hissələr hamıya qismət olsun. Allah Prezidentimizə ömür versin, bu hissi bütün qarabağlılara yaşatdı”.

Bunu Füzuli sakini Nuriyə Cənnətəliyeva deyib.

19 yaşında Füzulini tərk etdiyini açıqlayan keçmiş məcburi köçkün işğaldan azad olunmuş məmləkətinə qayıtdığına görə çox sevincli olduğunu vurğulayıb.

N.Cənnətəliyeva Qarabağ işğaldan azad etmiş şəhidlərə rəhmət, qazilərə cənsağlığı diləyib.

Füzulidən olan deputat Vüqar Bayramov şəhərdə bərpa-quruculuq işlərinin çox sürətlə getdiyini söylədi: “30 il E-

“Füzuliyə qayıdış Qarabağda məskunlaşmanın başlanğıcı idi”

Vüqar Bayramov: “Füzuli iqtisadi baxımdan böyük potensialı olan rayonlarımızdan biridir”

mənistanın işğalında qalan və tamamilə dağıdılan Füzuli şəhəri bərpa edilir, yenidən qurulur. Çox intensiv şəkildə bərpa, yenidənqurma işləri aparılır. Nəzərə alsaq ki, Füzulidə məskunlaşma həm də Qarabağda məskunlaşmanın başlanğıcı idi. Füzulidən öncə Zəngilan və Laçın rayonlarında məskunlaşma olmuşdu. Həmin rayonlar Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarına daxildir. Artıq 1500-ə yaxın Füzuli sakini şəhərdə məskunlaşmış. İlin sonuna qədər bu rəqəmin iki minə qədər çatacağı gözlənilir. Bütövlükdə isə, 2040-cı ilə qədər Füzuli şəhərində 50-ə qədər vətəndaşımızın məskunlaşacağı proqnozlaşdırılır. Proses çox intensiv şəkildə həyata keçirilir. Bizim mütəmadi şəkildə Füzulidə məskunlaşan sakinlərlə görüşlərimiz göstərir ki, füzulilər həm bərpa, yenidənqurma işlərindən, həm dövlət tərəfindən mənzillərlə təmin olunmaqdan,

həm də məşğulluqlarla əlaqədar dövlət tərəfindən aparılan intensiv işlərdən razıdırlar. Nəzərə alsaq ki, məskunlaşma işləri ilə paralel olaraq həm də əmək yarmarkaları təşkil olunur. Bu yarmarkalar vasitəsilə məskunlaşmış vətəndaşlarımızın işlə təmin olunmalarına dəstək nümayiş etdirilir. Füzulilər tərəfindən məskunlaşma kifayət qədər yüksək qiymətləndirilir. Cənab prezidentin bu sahədə həyata keçirdiyi siyasət,

ərazilərdə qurulacaq ikinci Ağılı Kənd olacaq. Artıq bu kənddə də işlər başlanılıb. Bu kənd xüsusilə, kənd təsərrüfatında, balıqçılıqda fərqlənir. Füzuli şəhəri iqtisadi baxımdan kifayət qədər böyük potensialı olan rayonlarımızdan biridir. Aqrar rayon olsa da, sənayedə, xidmət sektorunda, turizmde kifayət qədər üstünlükləri var. Tarixi, mədəni, qış, yay, eyni zamanda, sağlamlıq turizm imkanları var.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Cavanşir ABBASLI

“Şahdağ” da istirahət neçəyə başa gəlir?

Müştərilər daha yaxşı, rahat istirahət etmək istəsə, bu vəsaitin ikiqatını turizm mərkəzinin xidmətləri üçün ödəməlidir

Dünya ölkələri qış turizminin inkişafına böyük önəm verir. ABŞ-ın Çikaqo şəhəri, Yellouston Milli Parkı, Estoniyanın Tallin, Belçikanın Brügge, Çexiyanın Praqa şəhəri, Finlandiyada Laplandiya, Avstriyada Halstad, Sloveniyada Bled gölü, Tacikistanda Pamir dağları, Monqolustanda Qobi səhrası əraziləri dünyanın məşhur turizm destinasiyalarından hesab olunur. Bu ərazilərdə xökkey, konkisürmə, buzda balıq ovu, qarda at sürmə, enişdə xizək sürmə, qış festivalları və digər qış turizm fəaliyyətləri təşviq etdirilir.

Azərbaycanın bezi dağlıq və dağətəyi rayonlarına qış mövsümünün ilk qarı yağıb. Elə qış turizm mövsümünün açılışı da ənənəvi olaraq dekabrın ortalarına, yağıntılı hava şəraitinə təsadüf edib. Yəni rəsmi olaraq qış turizm mövsümünə start verilib. Ölkəmizə gələn əcnəbilər və yerli turistlər qışdan zövq almaq, dincəlmək üçün Qusar, Şahbuz və Qəbələyə gedirlər.

Çünki hazırda ölkədə üç qış turizm mərkəzi fəaliyyət göstərir. Bunlar Qusarda yerləşən Şahdağ, Qəbələ rayonundakı Tufandağ və Naxçıvan Muxtar Respublikasında yerləşən Ağbulaq qış istirahət mərkəzləridir. Bu mərkəzlərdə qış turizmi ilə məşhur olan şəhərlərdə olduğu kimi, bütün xidmətlər, məsələn, buzda balıq ovu, qarda at sürmə və digər xidmətlər olmasa da, asudə vaxtını yadda qalan ke-

çirmək üçün bir çox xidmət təklif olunur.

Şimal istiqaməti üzrə turist axınına təkan verən əsas səbəblərdən biri Qusarda “Şahdağ” Turizm Mərkəzi, şimal-qərb üzrə isə Qəbələdə yerləşən “Tufandağ” Xizək Kompleksidir. Xüsusilə son günlərdə qarın yağması ilə əlaqədar bölgələrə üz tutan turistlərin sayında artım müşahidə edilir. Ümumilikdə, xarici turistlər arasında qış destinasiyalarına daha çox MDB ölkələri və Yaxın Şərq regionundan olan ziyarətçilər üz tutur. Avropa bazarından da turistlərin cəlb edilməsi istiqamətində işlər aparılır.

Dövlət Statistika Komitəsinin (DSK) məlumatına görə, ötən il ölkəyə 1602.3 min xari-

ci ölkə vətəndaşı səfər edib. Onun da 1058.1 nəfəri turizm məqsədilə gələnlerdir. 2023-cü ildə gələnlərin ümumi sayı hələ açıqlanmasa da, bu ilin 9 ayı ərzində ölkəyə gələnlərin ötən ildən çox olduğu bellidir.

“Şahdağ” Turizm Mərkəzinin sədri Rüstəm Nəcəfov mətbuata açıqlamasında bildirib ki, bu il yanvarın 1-dən dekabrın 15-nə qədər mərkəzin hotellərində 67 821 nəfər gecələyib. Səfər edən turistlərin sayı isə 158 506 min nəfər olub. Onun sözlərinə görə, 2022-ci ilə müqayisədə bu il turistlərin sayı 15% artıb.

Məlumatlara görə, yayda olduğu kimi, yenə də əcnəbi turistlər arasında ən çox ərəb turistlər gözə dəyir. Onlar

əsasən Səudiyyə Ərəbistanından, BƏƏ-dən, Qətər və Omandan gələn turistlərdir. “Şahdağ” rəhbərliyinin verdiyi məlumata görə, bu gedişlə hindistanlılar birinciliyi ərəblərdən alacaqlar. Bildirilir ki, Hindistanla birbaşa təyyarə reyslərinin artması bu ölkədən turist axınına müsbət təsir göstərəcək, hətta 3-4 min nəfərlik qrupların qəbulu üçün danışıqlar aparılır.

Bəs kimlər qış turizminin dadını çıxarmaq üçün bu mərkəzə gəlir və qiymətlər neçəyədir?

Bizim.media yanvar ayının sonunda bir nəfərin bir gecə hoteldə qalması, restoran menyusu və qış turizm xidmətlərindən istifadə qiymətlərini araşdırıb: Ondən başlayaq ki, “Şahdağ” Turizm Mərkəzinə gələnlər ilk növbədə qarda xizək sürməyi seçirlər. Xizəyin özünün qiyməti 650 manatdır. Bir uşağınızı da aparsanız, həmin 650 manatın üstünə 370 manat da qoymalı olacaqsınız.

Xizək çubuğunun qiyməti 27-53, ayaqqabısı 18-32, dəbilqə 10, şalvar 17-20, qar lövhəsinin qiyməti 36 manatdır. Əgər heç bir şey istifadə etməyib, sadəcə, dağda yürüş etsəniz, 30-80 manat xərcləməlisiniz. Bu qiymət dağda gəzintinin vaxtı ilə ölçülür.

Mərkəzdə 24 restoran, kafe fəaliyyət göstərir. Resto-

ranların birində ən ucuz yeməklər supdur ki, qiyməti 6 manatdır.

Qazsız su - 5, ayran - 3, spirtli içkilərin qiyməti 4-200 manat arasında dəyişir. Azərbaycan şirniyyatları, məsələn, bir porsiyə paxlava və şəkərbura 10 manata təklif olunur.

Bütün bunların dadına baxıb, yorğun halda şəhərə qayımaq istəməyənlər hoteldə qala bilərlər.

Bir gecəlik hotel qiymətlərinin ən ucuzu 175 manatdır. Otaqlar genişliyinə, mənzərəsinə görə fərqli qiymətlərə təklif olunur. Həmin vaxt, yeni yanvar ayının sonunda dağ mənzərəli otağın bir gecəlik qiyməti 2500 manatdır.

Bir sözlə, bir azərbaycanlı qış turizmindən istifadə etmək və bir gün-bir gecə dincəlmək üçün minimum 3000 manat xərcləməlidir.

Əgər müştərilər daha yaxşı, rahat istirahət etmək istəsə, bu vəsaitin ikiqatını turizm mərkəzinin xidmətləri üçün ödəməlidir.

4 nəfərlik bir azərbaycanlı ailəsinin bir gecə və bir gün “Şahdağ” mərkəzində dincəlməsi onlara 10 000 manata başa gəlir ki, bu da orta statistik azərbaycanlı üçün uyğun deyil. Halbuki bu qiymətə qonşu ölkələrdən birinə səfər edib, Yeni ili qarşılamaq və ya adi günlərdə istirahət etmək daha sərfəlidir.

□ “Yeni Müsavat”

MUSAVAT

Son səhifə

N 229 (8365) 20 dekabr 2023

Berlində üç min insan etiraz aksiyası keçirib

Berlində Almaniyanın hər yerindən gələn yüzlərlə fermer etiraz əlaməti olaraq traktorları Brandenburg qapısına aparıb, mərkəzdəki küçəni bağlayıblar. Məlumatla görə, aksiya vergi güzəştlərinin planlaşdırılan ləğvinə etiraz əlaməti olaraq keçirilir. Berlin polisindən aksiyada üç minə yaxın insanın iştirak etdiyi və bir neçə yüz kənd təsərrüfatı texnikasından istifadə edildiyi bildirilib.

İtaliyanın dövlət qurumları genişmiqyaslı haker hücumuna məruz qalıb

İtaliyanın dövlət qurumlarının informasiya sistemləri "Lockbit" qrupunun hakerləri tərəfindən həyata keçirildiyi iddia edilən irimiqyaslı kibərhücumu məruz qalıb. Məlumatla görə, virus məlumat bazalarını şifrləyib. Bundan sonra hakerlər şifrləri açmaq üçün pul tələb ediblər. Məlumdur ki, haker hücumu əmək haqqı və elektron hesab-faktura sistemlərinə təsir edib. Hazırda hələ də dəymiş ziyanın həcmi həsablınır. Milli Kibertəhlükəsizlik Agentliyinin texniki işçiləri araşdırma aparır.

İcib dəmir yolunda yatdı, üzərindən qatar keçsə də, xəsarət almadı

Krasnoyarsk sakini ziyafətdən sonra dəmiryol stansiyasında dostunu qarşılamağa çıxıb. Lakin ičkili şəxs relslərin arasında uzanaraq yuxuya qalıb. O, üzərindən qatar keçməsinə baxmayaraq heç bir xəsarət almayıb. Hadisə barədə Rusiya Daxili İşlər Nazirliyinin yerli idarəsi məlumat yayıb. İnsidentin Krol-Jetka stansiyaları arasındakı ehtiyat yollar ərazisində baş verdiyi bildirilib.

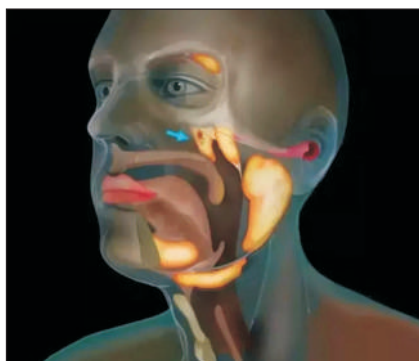
Şahzadə Diananın 40 illik paltarı dünyanın ən bahalı libası oldu

Şahzadə Diananın 1985-ci ildə geyindiği libası hərracda 1,14 milyon dollara (1,93 milyon manat) satılıb. Bu məbləğ moda sənayesi üçün rekord göstəricidir və təxmin edilən dəyərdən 11 dəfə yüksəkdir. Söhbət "balerina" uzunluğunda qara məxmər ziyafət paltarından gedir. Libas çiyin yastıqları, mavi orqanıza otək, böyük bant və kəmərlə komplektdən ibarət idi. Paltar modelyer Jak Azaqurinin komandası tərəfindən hazırlanıb.

Uels şahzadəsi onu ilk dəfə 1985-ci ildə əri Şahzadə

Alimlər yeni orqan tapdılar - bu hissədə yerləşir

ediblər. Tədqiqatçılar şişin müalicəsi üçün radioaktiv qlükoza yeridilmiş xəstələrə CT və PET yoxlamaları aparıblar.

Skanları araşdıran qrup, inyeksiya zamanı başın içərisində iki nahiyənin işıqlandığını görüb və orada bir cüt tüpürcək vəzi olduğunu irəli sürüb. Komanda orqana "borucuq tüpürcək vəzi" adını verib. Bu orqan burnun arxasında yerləşir. Burun boşluğunun boğazla birləşdiyi yerdə yerləşir və burun və ağzın arxasındakı yeri nəmləndirməyə xidmət edir.

2 min hamsteri məhv etmək qərarına gəldilər

Honq Konq səlahiyyətli, bütün kiçik ev heyvanlarının idxalını dayandırır. Belə ki, ev heyvanları mağazasına və ev heyvanlarının sahiblərinə COVID-19-un gəmiricilərdən insana ötürülməsini dəstəkləyən sübutları əsas götürərək, evtanaziya üçün təxminən 2,000 hamsteri təhvil verməyi əmr edib. Bu barədə "South China Morning Post" məlumat yayıb. Səlahiyyətli, 11 hamster nümunəsi və Honq-Konqda 10-dan çox filialı olan böyük bir ev heyvanı mağazası ilə əlaqəli olduğu güman edilən iki infeksiya hadisəsi haqqında məlumat tapdıqdan sonra heyvanları məhv etmək qərarına gəliblər. Kənd Təsərrüfatı, Balıqçılıq və Mühafizə Direktoru Dr. Leung Siu-fai, dekabrın 22-dən hamster alan bütün sahiblərdən mümkün evtanaziya əvvəl ev heyvanlarını sınaq üçün geri qaytarmalı olduqlarını açıqladı.

Çarlzla İtaliyada turnədə olarkən geyinmişdi. Həmçinin 1986-cı ildə Vankuver Simfonik Orkestrinin qarşısında da o, bu geyimdə olub. Geyim əvvəlcə 100 min dollar (170 min manat) dəyərində qiymətləndirildi. Bundan əvvəlki "rekordçu" Diananın 1991-ci ildə geyindiği və 604 800 dollara (1,02 milyon manat) dollara satılan məxmər paltarı olub.

Futbol azarkeşi bir dəfəyə 48 porsiya pivə aparıb

17 oktyabrda Retgering dostları ilə birlikdə Hollandiya çempionatı keçirilən "Tvente" və "Villem II" futbol klublarının oyununa gəlib. "Mən həmişə oyuna bir qrup dostumla gedirəm və hər dəfə bizim pivə gətirmək məcburiyyətindəyik" deyib hollandiyalı. Bazar günü pivə gətirmək növbəsi ona çatıb və bu vəzifəsini uğurla başa vurub.

Azarkeş hər zaman barə getmək istəmədiyini, bu səbəbdən də 48 porsiyani eyni vaxtda içmək istədiyini açıqlayıb. Retgeringın fotoşekilləri və videoları şəbəkəyə səpələnib - əsl qəhrəman kimi tanınıb və bir çox təqdirədirici şərh alıb.

Hollandiyalıya görə, 48 stəkan rekord deyil, bir dəfə dostu podiuma 50 porsiya pivə çatdırıb. Qarşılaşma 1: 1 hesabı ilə başa çatdı. Daha əvvəl Böyük Britaniya sakininin gündə 51 barda içdiyi və Ginnesin Rekordlar Kitabına düşdüyü bildirilmişdi. O, hər barda ən azı 125 millilitr hər hansı bir içki içməli idi.

Bunları bilirsinizmi?

- * 1 kq bal hazırlamaq üçün 1 arı 2 milyon gülə qonmalıdır.
- * Fransada insan siması olmayan gəlinçiklərin satışı qadağandır.
- * Son 5 ildə Kanada 4 dəfə BMT tərəfindən yaşamaq üçün ən ideal ölkə seçilib.
- * Peyğəmbərimiz (s) buyurub: "Mənim ümmətimdən olan qadınlardan hər biri bu dörd xüsusiyyətə malik olsa, behişt onundur: Namusunu qoruya, ərinə itaət edər, beş vaxt namazını qıla və Ramazan ayının orucunu tuta".
- * Qədim Romada xəstə cərrahiyyə əməliyyatı zamanı ölərdisə, cərrahın əllərini kəsirdilər.
- * Sienada (İtaliya) Mariya adlı qadın fahişə ola bilməz.
- * Dünyadakı canlıların 70%-i bakteriyalardır.
- * Fil yeganə heyvandır ki, 4 dizi vardır.
- * Tokioda zooparklar il ərzində 2 ay bağlanır ki, heyvanlar insanlardan dincəlsinlər.
- * Arının çalmağından hər il çox adam ölür, nəinki ilanın çalmağından.
- * Akulalarda xərcəng xəstəliyinə qarşı immunitet vardır.
- * Qorillalara hamiləliyə qarşı dərman təsir edir.
- * Ən çox susuz qala bilən heyvan siçovuldur.
- * Straus yumurtasını bişirmək üçün 4 saat vaxt lazımdır.
- * 1 kq bal hazırlamaq üçün 1 arı 2 milyon gülə qonmalıdır.
- * Şimpanze yeganə heyvandır ki, güzgüdə özünü tanıya bilər.
- * Aranqutanq sözü afrikalıların dilində meşədən gəlmiş adam deməkdir.
- * Krokodillər daş udurlar ki, daha dərinə bata bilsinlər.

Daha yaxşı yatmaq üçün hər səhər etməli olduğunuz 6 ADDIM

Zəif yuxu müəyyən vərdişlər və gündəlik cədvəldəki "səhvlər" səbəbindən baş verə bilər. Gecələr yatmaqda çətinlik çəkirsənizsə, bu məsləhətləri sınayın.

Zəif səhər vərdişləri yuxunuzun keyfiyyətinə mənfi təsir göstərə bilər. Səhər saatlarında nəzərə alınmalı olan bəzi vacib addımlar bunlardır:

1. Daimi oyanma vaxtı. Həftə sonları da olsa, hər səhər eyni vaxtda oyanmaq vacibdir. Bu, bədənə yuxu-oyanma dövrünü yaxşılaşdırmağa kömək edir. Vaxt intervalı 30 dəqiqədən bir saata qədər dəyişə bilər.
2. Yenidən yatmaqdan imtina. Bir neçə dəqiqə daha yatmaq istəyi güclü ola bilər, lakin bu, yalnız yuxululuq hissələrini artıracaq və səhər performansınıza mənfi təsir göstərəcəkdir.
3. Günəş işığının alınması. Yuxudan oyandıqdan sonra ilk saat ərzində təbii işıq məruz qalmaq bədəninizin sirkadiyalı ritmini tənzimləməyə kömək edir. Bu da sizi səhərlər daha oyanıq olmağınıza və gecələr isə normal yuxuya kömək edəcəkdir. İşıq yuxu ilə əlaqəli olan melatonin hormonunun istehsalına mane olur.
4. Yatağın yığılması. Hər səhər yatağınızı düzəltmək daha yaxşı yatmağınıza kömək edir. Qarışıqlıq stressli və diqqəti yayındıra bilər. Həmçinin işdən sonra səliqəli və baxımlı evə qayıtmaq, yatmadan əvvəl vacib olan sakitlik hissini təşviq edir.
5. Səhər yeməyi. Səhər yeməyi, xüsusilə zülal və liflə zəngin bir yemək günün ilk yarısında özünü də daha ayıq hiss etməyə və keyfiyyətli yuxuya kömək edir. Belə səhər yeməyi nə misal olaraq omelet, meyvə və qoz-fındıqla yunan yoğurtunu göstərmək olar.
6. Səhər məşqi. Səhər idman etmək yuxuya müsbət təsir edir, axşam idman etmək isə orqanizmə enerji verə bilər. Oyandıqdan sonra ilk saat ərzində çöldə məşq etsəniz, günəş işığına məruz qalmanın əlavə faydasını əldə edəcəksiniz.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Sifariş: 3372

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500